

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

מחזור שינתיים

חלק ב'

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

יציאת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

דיני כוס קידוש

מקדש על כוס מלא יין, ואם איננו מלא ואין לו כוס אחר לערות בתוכו מותר לקדש עליו כיון שיש שיעור רביעית בהיין שבתוכו, ולא יהיה פגום שאם שתה אחד ממנו אין לקדש עליו, ובשעת הדחק שאין לו כוס אחר ואין לו עצה לתקן הכוס מברכין על כוס פגום, ובקידוש של לילה אפשר שטוב יותר שיקדש על הפת. וטעון כל מה שטעון כוס של בהמ"ז, שיהיה הכוס שלם ויהיה מודח היטב מבפנים ומבחוץ וכו', ואומר ויכלו מעומד ואח"כ אומר בפה"ג ואח"כ קידוש. וצריך לומר ויכלו ג' פעמים, אחד בתפלה ואחד לאחר התפלה ואחד על הכוס, ואם שכח לומר ויכלו בשעת קידוש אומרו באמצע סעודה על הכוס.

האיך אומרים קידוש מעומד או מיושב?

יכול לעמוד בשעת הקידוש ויותר טוב לישב, וגם השומעים צריכין לישב, וטוב ליהרר בזה לכתחלה, ועכ"פ צריך ליהרר שיקבעו השומעים עצמן יחד בעת הקידוש כדי לצאת ולא שיהיו מפוזרים, ונוהגים לישב אף בשעה שאומר ויכלו רק כשמתחילין עומדין קצת לכבוד השם.

אין לו רק כוס אחד לכל השבת מה יעשה?

אם אין לו אלא כוס אחד מקדש בו בלילה ואינו טועם ממנו שלא יפגימנו, אלא שופך ממנו כשיעור מלא לוגמיו לכוס אחר בהפחות מזה לא יצא וטועם יין של קידוש מהכוס השני, ולמחר מקדש במה שנשאר בכוס ראשון, ואף דצריך להיות הכוס מלא זהו רק למצוה ואין מעכב אם אין לו, ואם יש לו כוס אחר קטן מזה צריך לשפוך היין לתוכו כדי שיהיה מלא, ואם לא היה בו אלא רביעית בעצמוס ונחסר ממנו בלילה, וה"ה אם אפילו יש לו יותר מזה אלא דאחר טעימת מלא לוגמיו לא ישרא לו כשיעור רביעית, מוזגו למחר להשלימו לרביעית, ודוקא כשהיה היין חזק שאחר המזיגה יוכל לקדש עליו. וי"א דכוס של חובה צריך להיות הטעימה דוקא מכוס שיש בו רביעית יין, ועי"כ הנכון שישפוך מתחלה מהכוס הראשון לתוך כוס אחר ויהרר שישאר בו רביעית יין, ויטעם מהכוס הראשון כשיעור מלא לוגמיו ואח"כ ישפוך היין שבכוס אחר לתוך כוס זה, דבזה נתקן פגמתו ויוכל לקדש עליו אם יש בו עתה רביעית יין.

אין לו יין גם להבדלה מה יעשה?

וכ"ז דוקא כשיש לו כוס אחר להבדלה, שאל"כ מוטב שיניחנה להבדלה שא"א בפת משיקדש עליו ולא יהא לו יין להבדלה, ודוקא שהכוס הוא שיעור מצומצם וממוזג כבר, דאל"ה הלא יכול לקדש בלילה ולמוזג להשלימו גם להבדלה, ואם יש לו שני כוסות מצומצמים אחר מזיגה יקדש בלילה באחד ויבדיל על השני, ולא יקדש ביום דקידוש דלילה עדיף. וי"א דקידוש הלילה עדיף מהבדלה, ולכו"ע אם יש לו שכר להבדלה מוטב לקדש על היין אפילו בשחרית, מיהו מה שנהגו לקדש בבהכ"נ וגם להבדיל בזה בודאי ההבדלה עדיף, וצ"ע אם זהו אפילו ביש לו שכר להבדלה, או רק בשאין לו שכר ויש לו רק כוס אחר של יין, אבל אם יש לו שכר ויבדיל על השכר ויקדש על היין.

על איזה כוס מקדשין ביום ומבדילין במוצ"ש?

טוב לקדש על כוס גדול שישיר מאותו הכוס לקידוש היום ולהבדלה, שיתקנו בכל פעם שלא יהיה פגום, ויקח בשחרית ובהבדלה

כוס קטן מהקודם כדי שיהיה מלא, ויש מפקקים בזה.

אימתי נוטל ידיו קודם קידוש או אחריו?

אחר שקידש על כוס נוטל ידיו ומברך ענט"י, אבל בני ביתו שאינם מקדשין בעצמן אלא יוצאין בשמיעתן מבעה"ב יוכלו ליטול ידיהם קודם קידוש, ואם נוטל ידיו קודם קידוש גלי דעתיה דריפתא חביבא ליה לא יקדש על היין אלא על הפת, ודוקא הכא דאיכא ג"כ חשש הפסק שמקדש על היין אחר נטילה, אבל בעלמא היכא דלא נוטל ידיו מותר לקדש על היין אף דריפתא חביבא ליה יותר מיין. וי"א דלכתחלה יש ליטול ידיו קודם הקידוש ולקדש על היין ושתה הכוס ואח"כ יברך המוציא ויבצע הפת, וכן המנהג פשוט במדינות אלו ואין לשנות רק בליל פסח. ואין למוזג את הכוס בחמין אחר הנטילה קודם המוציא לכו"ע. וי"א דטפי עדיף לכתחלה לקדש על היין קודם נט"י ובכמה מקומות נהגו כדבריהם, מיהו אם כבר נוטל ידיו קודם קידוש אעפ"כ יקדש על יין.

כשמקדש על הפת מתי יברכו השומעים המוציא?

אם מקדש על הפת להוציא גם השומעים צריכין השומעים שיכוונו לצאת גם בברכת המוציא, דאם לא יכוונו לברכת המוציא רק יכוונו לצאת בקידוש היום וברכת המוציא רוצין אח"כ לברך בעצמן בשעת אכילה עושין איסור דמהפכין סדר הקידוש, וצריכין ג"כ ליהרר ליטול ידיהם בשוה עם הבעה"ב כשמקדש על הפת.

כמה צריך לשתות מכוס קידוש?

צריך לשתות מכוס של קידוש כמלא לוגמיו ואם לאו לא יצא, ואפילו לכתחלה די בזה ולא בעינן שישתה כל הכוס, והוא כל שישלקנו לצד אחד בפיו ויראה מלא לוגמיו, ולא בעינן שיהא מלא פיו ממש משני הצדדים, והוא רובו של רביעית באדם בינוני, אבל באדם גדול ביותר משערינן כמלא לוגמיו דידיה לפי גדלו, והוא דוקא מרווח ולא דחוק, ולענין יותר מרביעית אין צ"מ מזה וצ"מ רק לענין פחות מרביעית, ומ"מ לא בעי לשתות טפי מרביעית. ושיעור זה די אפילו אם היה הכוס גדול שמחזיק כמה רביעיות. וי"א דבקטן לפי קטנו אף שהוא בן י"ג שנה ולא בעינן אפילו רוב רביעית, וצ"ע בכ"ז, ולענין קטן ממש כשמקדש משום מצות חינוך יש להקל כדי במלא לוגמיו דידיה שהוא פחות מרוב רביעית.

באיזה זמן צריך לשתות כוס קידוש?

השיעור של מלא לוגמיו צריך לשתות בלי הפסק הרבה בינתים שלא ישהה מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה יותר מכדי שתיית רביעית, ועכ"פ לא יפסיק זמן רב כדי אכילת פרס, ואם הפסיק בכדי אכילת פרס אף בדיעבד לא יצא, וצריך ליהרר בזה כשמקדש בשחרית על יי"ש.

כמה הוא שיעור רביעית?

שיעור רביעית הוא כמעט מלא שתי קליפות מביצה בינונית של תרנגולת, והוא שיעור ביצה ומחצה עם הקליפה, ויש מחמירין דשיעור רביעית הוא בכפלים ונכון לחוש לדבריהם לענין קידוש של לילה וכן בכזית מצה בליל פסח ומהיה לענין קידוש שחרית ולשרא כוס של ברכה יש לסמוך על מנהג העולם, ועכ"פ יראה לכתחלה שיחזיק הכוס בשני ביצים עם הקליפה והשתיה אף שהכוס גדול די שישתה כמלא לוגמיו דידיה אף שלא יעלה כ"א עד קרוב לשליש הכוס, ועי"כ מי שאין לו יין כ"כ ישתה רק כמלא לוגמיו דידיה והיותר ישייר עד למחר ובשחרית יכול לקדש על כוס של קטן מזה.

יש לו מיץ ענבים (גרעי"פ דזש"ס) פחות משני רביעיות לכל השבת מה יעשה?

הגנ"ב בעצמך...

כל תוכנית שמוצאת המחור לוחשתים מלי ימות © מהתחלה ומסוף

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

לימודי שלחן ערוך אורח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
למכון לחקר חיינו
מחברת: חגית סגל

משנה ברורה מן סימן רעא סעיף י עד סימן רעא סעיף יד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

א כסלו

סימן רע"א

דיני קידוש על היין - חלק ו'

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
להדיח הכוס לפני קידוש	צריך שיהיה הכוס מידח היטב מבפנים ומבחוץ (מ"ב מ"ד)	כמו שצריך בכוס של ברכת המזון שהכוס של קידוש צריך כל מה שטעון הכוס של ברכת המזון (ש"ע י' מ"ב מ"ד)		
אמירת ויכלו השמים בקידוש מעומד	להמחבר אומר ויכלו מעומד - ואם שכח לאמרו בבית הכנסת יאמר הויכלו שבקידוש מעומד (ש"ע י' ס' רס"ח מ"ב י"ט)	שהוא עדות על בריאת שמים וארץ ועדות בעיני מעומד - שאז בוודאי משום עדות אפילו להרמ"א (מ"ב מ"ד)	ולרמ"א המנהג לישיב אף בשעה שאומר ויכלו - רק כשמתחילין ויכלו עומדין קצת (רמ"א י')	דכיון שכבר אמר ויכלו בבית הכנסת מעומד אין מקפידין שוב על זה ואמרו אותו מיושב כמו שאר הקידוש - לכבוד השם כי מתחילין יום השישי ויכלו השמים ונרמז השם בראשי תיבות (רמ"א י' מ"ב מ"ז)
אמירת ויכלו השמים בכלל כשמקדש	אף על פי שאמר ויכלו בתפלה חזרו ואמרו כשמקדש (מ"ב מ"ה)	כדי להוציא בניו ובני ביתו, וברוקח הביא מדרש שצריך לומר ויכלו שלש פעמים אחד בתפלה ואחד לאחר התפלה ואחד על הכוס (מ"ב מ"ה)	אם שכח לאמרו בשעת קידוש אמרו באמצע הסעודה על הכוס (מ"ב מ"ה)	
לעמוד בשעת שמקדש	להמחבר עומד בשעת שמקדש - ולרמ"א יכול לעמוד בשעת קידוש - ואפילו לדעת המחבר ולרמ"א שיכול לעמוד צריך עכ"פ לזהר שיקבעו השומעים עצמם יחד בעת הקידוש כדי לצאת (ש"ע י' מ"ב מ"ז)	- שאם מפורדים ומפורדים והולכים אחד הנה ואחד הנה לא מקרי קביעות כלל (מ"ב מ"ז)	לרמ"א יותר טוב לישיב בשעת קידוש, ולפי הטעם שאחד פוטר חבריו צריכים גם השומעים לישיב ולהמ"ב טוב לזהר בזה לכתחילה (רמ"א י' מ"ב מ"ז)	דכשיושב מקרי טפי קידוש במקום סעודה כיון שיושב במקום סעודה בעת הקידוש או מטעם דכיון שאחד פוטר חבריו בעיני קביעות שיקבעו יחד וכשיבנה מקרי קביעות (מ"ב מ"ז)
ליתן עיניו בניירות ובכוס של ברכה כשמקדש	כשמתחיל הקידוש יתן עיניו בניירות - ובשעת הקידוש יתן עיניו בכוס של ברכה (רמ"א י')	דליתן עיניו בנר סגולה לרפואת עינים שכהה על ידי פסיעת גסה - שלא יסח דעתו מהכוס (מ"ב מ"ח מ"ט)	אין מדדקין כל כך בליתן עיניו בניירות (מ"ב מ"ח)	
אם יש לו רק כוס אחד לקדש בו בלילה או לקדש בו ביום אם היה בכוס יין כשיעור מלא לגמיו וגם רביעית	מקדש בו בלילה ושופך ממנו לכוס אחר במלא לגמיו - ולא"ר אפילו כל שהוא - וטועם יין של קידוש מהכוס השני - ולמחר מקדש במה שנשאר בכוס הראשון - ולהמ"א ישפוך מכוס הראשון לכוס אחר ויהר שישאר בו רביעית יין ויטעום מהכוס שקידוש עליו כשיעור מלא לגמיו - ואחר כך ישפוך היין שבכוס אחר לתוך כוס זה (ש"ע י"א מ"ב נ"א שעה"צ ג')	דאם ישתה פחות ממלא לגמיו לא יצא ידי קידוש - ולא"ר דמסתפק דאפשר דכיון שרוצה שישאר למחר לקדש בדיעבד די בכל שהוא - שלא יפגום הכוס שמקדש עליו - דבדיעבד אינו מעכב אם יש בכוס רביעית יין - דבזה נתקן פגמתו (מ"ב נ"א ג"ב שעה"צ)	לדעת המחבר אחר שמקדש בו בלילה לא יטעום מאותו כוס שמקדש עליו - ולדעת המ"א לא יטעום מכוס שיש בו פחות מרביעית - אם יש לו כוס אחר שיהא מלא מרביעית ממה שנשאר לא יקדש על הכוס הראשון (ש"ע י"א מ"ב נ"א)	
אם יש לו רק שני כוסות של יין מצמצמות אחר מויגה לקידוש בלילה וביום ולהבדלה, כשאין לו שכר או חמר מדינה	יקדש בלילה בכוס אחד - ויבדיל על הכוס השני (ש"ע י"א)	להמחבר כיון שיש לו כוס להבדלה ולמ"ב דקידוש בלילה עדיף מביום ומהבדלה - דהבדלה אי אפשר בפת (ש"ע י"א מ"ב נ"ז)	לדעת המחבר לא יקדש עליו ביום (ש"ע י"א)	
אם יש לו רק שני כוסות של יין מצמצמות אחר מויגה לקידוש בלילה וביום ולהבדלה, כשיש לו שכר	יקדש על היין בלילה וביום - ויבדיל על השכר - וי"א דאם ירצה יכול לקדש בשחרית על השכר ולהבדיל על היין (מ"ב נ"ז שעה"צ נ"ז)	- דלכ"ע מבדילין על השכר במקום שהוא חמר מדינה - דס"ל דהמ"א הפרו בוה על המדינה (מ"ב נ"ז שעה"צ נ"ז)	לא יקדש על השכר בלילה - ולא יקדש עליו ביום - וגם לא על הפת (מ"ב נ"ז)	
לקדש על כוס גדול ששייר מאותו הכוס לקידוש היום ולהבדלה	לשייר כנסת הגדולה טוב לקדש על כוס גדול ששייר מאותו הכוס לקידוש ולהבדלה והיינו שיתקנו בכל פעם שלא יהיה פגום - ויקח בשחרית ולהבדלה כוס קטן מהכוס הקודם (מ"ב נ"ז)	כדי לעשות כל המצות אלו על יין אחד ואע"ג דאין עושין מצות חבילות חבילות היינו בפעם אחד דוקא משא"כ בומנים מתחלפים - כדי שיהיה מלא כשמקדש ביום וכן להבדלה (מ"ב נ"ז לבושי שרד ל')	הא"ר מפקפק על מנהג זה וכתב דטוב יותר לעשות כמנהגנו (מ"ב נ"ז)	
נטילת הידים אחר קידוש כשמקדש על היין	לדעת המחבר אחר שקדש על הכוס נטל ידיו ומברך על נטילת ידים, וכתב המ"ב דכמה אחרונים כתבו דטפי עדיף לעשות כדעת המחבר לכתחילה לקדש על היין קודם נטילת ידים ובכמה מקומות נהגו כדבריהם - ובליל פסח אפילו לדעת הרמ"א יטול ידיו אחר שמקדש (ש"ע י"ב)	דאם יטול קודם שמקדש יפסוק בין נטילת ידים להמוציא - דבזה יוצא מדינא לכל הדיעות - דבליל פסח מפסיקין הרבה באמירת הגדה מן קידוש עד שמתחילין הסעודה (מ"ב נ"ח ס"ב ס"ג)	לרמ"א י"א דלכתחילה יש ליטול ידיו קודם הקידוש ולקדש על היין וכתב הרמ"א דכן המנהג פשוט במדינות אלו ואין לשנות רק בליל פסח - ואפילו לדעת המחבר הבני ביתו שאינם מקדשין בעצמן אלא יוצאין בשמיעתן מבעל הבית ויכלו ליטול ידיהם קודם קידוש (רמ"א י"ב מ"ב נ"ח)	
לקדש על הפת אם הפת חביבא ליה	אם נטל ידיו קודם קידוש יקדש על הפת כשנטל ידיו משום שהוא רעב וממחר לאכול פת (ש"ע י"ב מ"ב ס')	דגלי דעתה דרפתא חביבא לה ואיכא גם חשש הפסק כשמקדש על היין אחר הנטילה (דלא סגי בהטעם הפסק לחוד דאינו הפסק גמור דהוא צורך סעודה) (ש"ע י"ב באה"ל דרפתא)	כשעדיין לא נטל ידיו מותר לקדש על היין אף דרפתא חביבא לה יותר מיין (מ"ב נ"ט)	
יותר (רע"ב מ"ב ל"ב)				

כל הזכויות שמורות
אסודו להעניקים בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה מן סימן רע"א סעיף י' עד סימן רע"א סעיף י"ד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

א כסלו

סימן רע"א דיני קידוש על היין - חלק ז'

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
כשמוקדש על הפת ומוציא אחרים בקידוש	צריכים השומעים שיכוונו לצאת גם בברכת המוציא - וגם צריכים לזוהר ליטול ידיהם בשוה עם הבעל הבית (מ"ב ס"ג)	שלא להפוך סדר הקידוש לצאת קודם ברכת הקידוש ואח"כ על הפת - דאי לא הכי איך יכוונו לצאת בברכת המוציא של המקדש (מ"ב ס"ג)	אסור לא לכוון לצאת בברכת המוציא ולברך המוציא בעצמו (מ"ב ס"ג)	דמהפך סדר הברכת של קידוש (מ"ב ס"ג)
לקדש על הפת אם בדיעבד כבר נטל ידיו לדעת כמה מקומות שנהגו כהמחבר שט"ל שאחר שמקדש על הכוס נוטל ידיו	י"א שלדעת המחבר אפילו בדיעבד אם נטל ידיו יקדש על הפת (שעה"צ ס"ב)	שלא יפסיק בין נטילת ידים להמוציא (מ"ב נ"ח)	להח"א וכן פסק המ"ב בדיעבד אם נטל ידיו יכול לקדש על היין (מ"ב ס"ב)	לסמוך בדיעבד על דעת הרמ"א דס"ל דלכתחילה יכול לקדש בין נטילת ידים להמוציא (שעה"צ ס"ב)
השיעור שצריך לשתות מכוס של קידוש	צריך לשתות כמלא לגמיו ואפילו בדיעבד לא יצא בפחות מזה (ש"ע י"ג מ"ב ס"ד באה"ל צריך)	דוח השיעור לעכובא דבעינן שיעור חשוב שתתיישב דעתו על ידי זה ולפי הסוברים דשתיית כל המסובין מצרפין למלא לגמיו ע"כ הטעם דחכמינו ז"ל חלקו כבוד לכוס של חובה דיצטרך מלא לגמיו דוקא (מ"ב ס"ה שעה"צ ס"ה)	אפילו לכתחילה אינו צריך לשתות כל הכוס דהיינו יותר ממלא לגמיו (משא"כ פסח בה"ד' כוסות) - ואפילו באדם גדול אינו צריך לשתות יותר מרביעית אפילו המלא לגמיו שלו יותר מרביעית - וכן אם היה הכוס גדול (מ"ב ס"ז ס"ח באה"ל צריך)	
השיעור מלא לגמיו לענין קידוש	כל שישלקנו לצד אחד בפיו ויראה מלא לגמיו - והוא ריבו של רביעית באדם בינוני והקטן משמע שאפילו פחות מרוב רביעית - ובאדם גדול ביותר משערין כמלא לגמיו דידה לפי גדלו - ואפילו הכוס גדול ומחזיק כמה רביעית (ש"ע י"ג מ"ב ס"ז ס"ח)	הטעם מלא לגמיו כג"ל - לאדם בינוני מחזיק רוב רביעית מלא לגמיו - דכן משמע שהכל לפי האדם אפילו בקטן כמו לענין יום כיפור דמיתבא דעתה - דכאן השיעור מלא לגמיו לכל אחד לפי האדם ולא לפי הכוס (מ"ב ס"ח שעה"צ י"ז)	המלא לגמיו דידה צריך להיות מרוח ולא דייק, ולא בעינן שיהא מלא פיו ממש משני צדדים - ולא בעינן יותר ממלא לגמיו אפילו לדברי הצ"ח - ולא בעי לשתות טפי מרביעית - לדעת הבאה"ל אדם בן י"ג קטן אפשר דצריך שלא ישתה פחות מרוב רביעית - וקטן ממש בוודאי יש לסמוך להקל ברוב לגמיו דידה שהוא פחות מרוב רביעית (מ"ב ס"ז ס"ח באה"ל והוא)	- שאפילו לדברי הצ"ח שהכוס צריך להחזיק כג' ביצים שלנו, דתרי חומרא לא עבדינן - - מסתימת הגמרא והוא דשתה רובא דכסא משמע דפחות מזה השיעור לא יצא בכל אופן ואפשר דרק תקנת חכמים - דמקדש רק משום מצות חינוך (באה"ל והוא של)
השיעור רביעית	השיעור כמעט מלא שתי קליפות מביצה בינונית של תרנגולים והוא שיעור ביצה ומחצה עם הקליפה - וכן יש להקל לענין קידוש שחריט ולשאר כוס של ברכה (מ"ב ס"ח באה"ל של)	- שהם מדרבנן יכולים לסמוך על המ"א והפרמ"ג (באה"ל של)	יש מחמירין מאד בענין השיעורין והוכיחו דצריך שיעור כפלים מהנ"ל ונפ"מ לענין כוית מצה דהוא כחצי ביצה - וכן יש להחמיר בקידוש של לילה - וכוית מצה בליל פסח (מ"ב ס"ח באה"ל של)	הוכיחו דהביצים נתקטנו בזמננו למחצית ממה שהיה בימי הגמרא ועל כן שיעור רביעית בכפלים - דעקר דאורייתא - דהם דאורייתא (באה"ל של)
לשתות השיעור מלא לגמיו, במשך הזמן	צריך לשתות בלי הפסק הרבה ביתנים דהיינו שלא ישהה מתחילת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה יותר מכדי שתיות רביעית (מ"ב ס"ח)		על כל פנים לא יפסק זמן רב יותר מכדי אכילת פרס (מ"ב ס"ח)	דאם הפסיק בכדי אכילת פרס אפילו בדיעבד לא יצא וכן הסכים הגר"א דבשתיה נמי שיעור הפסק כדי אכילת פרס כמו באכילה (מ"ב ס"ח שעה"צ ס"ט)
לצאת שתית מלא לגמיו על יד אחרים אם לא טעם המקדש בעצמו	אם שתה אחד מהמסובין כמלא לגמיו יצא - ואפילו להגאונים בשאר דברים הטעונים כוס מודים דיצא בטעימת אחר (ש"ע י"ד)	כיון דהמסובין שמעו מתחילה את הברכה והוא כוון עליהם להוציאן מהני טעימתן לכלם (מ"ב ס"ט)	אם שתה אחר שלא כוון עליו בברכה ואותו האחר בירך מחדש אינו יצא בטעמו - ולהגאונים לא יצא אם לא טעם המקדש ולכתחילה צריך ליחוש לדבריהם (מ"ב ס"ט ע"ג)	דיינו כאילו נשפך הכוס - דס"ל להגאונים דקידוש דבר תורה ואסמכו אקרא לקדש על היין (מ"ב ס"ט)
הצטרף שתית שנים למלא לגמיו לצאת ידי קידוש	י"א בדיעבד אם שתו בין כלם כמלא לגמיו יצאו וכן הסכימו הרבה אחרונים דאפילו שתית כל המסובין מצטרפין למלא לגמיו - כשאני משהה על ידי שתית כולם יותר מכדי אכילת פרס - וי"א אפילו לא טעם המקדש כלל (ש"ע י"ד מ"ב ע"ג באה"ל ויש)	דס"ל דשתית כלם מצטרפת לכשיעור - פשוט ולא עדיף משאם היה מקדש בעצמו (ש"ע י"ד שעה"צ ע"ז)	אין שתית שנים מצטרפין למלא לגמיו - ולכו"ע לכתחילה לא יצרף שנים ולא ישתה אחר מהמקדש (ש"ע י"ד מ"ב ע"ד)	דבעינן שיטעמו בעצמו או אחד מהמסובין שיעור הגאה שתתיישב דעתו עליו - (מ"ב ע')
שיטעמו כולם אחר ששתה המקדש או אחר ששתה אחר מלא לגמיו	מצוה מן המבחר שיטעמו כולם טעימא בעלמא (ש"ע י"ד)		אין צריך שיטעמו כולם מלא לגמיו - ואם יש לו רק יין מעט מוטב שיטעמו אחד כשיעור והמסובין לא יטעמו כלל (מ"ב ע"א ע"ב)	דאין צריך מלא לגמיו רק לאחד - כדי שישאר הנותר למחר לקידוש או להבדלה אף המצוה מן המבחר שיטעמו כולם מוטב שידחה זה ולא ידחה טעימה כשיעור מלא לגמיו דמלא לגמיו הוא לעכובא לכמה גדולי ראשונים (שעה"צ ע"ג)
אם אחר שגמר קידוש הפסק בדבור קודם שטעם	אם הפסק בדברים שאינם מעיני קידוש או סעודה חזר ומברך בורא פרי הגפן (ש"ע ט"ו)	כיון דהפסק בין הברכה להטעימה (מ"ב ע"ו)	אפילו הפסק בדברים שאינם מעיני קידוש או סעודה אינו צריך לחזור ולקדש - ואם הפסק בדברים השייכים לסעודה וכ"ש בדברים השייכים לקידוש אינו צריך לחזור ולברך אפילו בורא פרי הגפן (מ"ב ע"ה)	דההפסק אינו מגרע רק הבורא פרי הגפן מפני ששח בין הטעימה להברכה משא"כ הקידוש כיון שעשה כוין - דלא היה הפסק בדיעבד (מ"ב ע"ה ע"ז)

מי צריך לשתות הכוס קידוש המקדש או המסובין?

אם לא טעם המקדש וטעם אחד מהמסובין כמלא לוגמיו יצא, אבל אם שתה אחר שלא כוון עליו בברכה ואותו האחר בירך מחדש אין יוצאין בטעמתו ודינו כאלו נשפך הכוס, ואין שתיית שנים מצטרפת למלא לוגמיו, וי"א דבדיעבד כיון שבין כולם טעמו כמלא לוגמיו יצאו אבל לכתחלה לכו"ע צריך שיטעום המקדש כשיעור, ואף שאין למחות ביד המקלין דיש להם ע"מ לפסוק מ"מ לכתחלה נכון ליהדר בזה מאד, ובה"ח כ' דבדיעבד מהני ציורף כל המסובין אפילו לא טעם המקדש כלל, ומ"מ מצוה מן המובחר שיטעמו כולם טעימה בעלמא וא"צ מלא לוגמיו רק לאחד, ומי שיש לו יין מעט מוטב שיטעום אחד כשיעור והמסובין לא יטעמו כלל כדי שישאר הנותר למחר לקידוש או להברכה, וי"א שאם לא טעם המקדש לא יצא, וראוי לחוש לדבריהם לכתחלה, ובדיעבד אפילו שתיית כל המסובין מצטרפין למלא לוגמיו, אך שלא ישהה ע"י שתיית כולם יותר מכדי אכילת פרס, ודוקא בקידוש אבל בשאר דברים הטעונים כוס לכו"ע סגי בטעימת אחר.

הפסיק בדיבור בין קידוש להשת' מה יעשה?

קידש וקודם שטעם הפסיק בדיבור חוזר ומברך בפה"ג ואין צריך לחזור ולקדש, ואם הפסיק בדברים השייכים להסעודה לא הוי הפסק בדיעבד וא"צ לחזור ולברך. וה"ה אם נשפך הכוס קודם שיטעום ממנו ואפילו אם לא נשפך לגמרי כיון שלא נשתיר בו מלא לוגמיו יביא כוס אחר ומברך עליו בפה"ג וא"צ לחזור ולקדש, ואם היה דעתו בתחלה בשעת ברכה לשתות יין יותר א"צ לברך בפה"ג, אלא ישתה תיכף כוס אחר בלא ברכה, ובלבד שלא יפסיק בדיבור שלא מענין הקידוש. ודוקא שלא הסיח דעתו בינתים, אבל אם כבר יצא ממקומו בינתים קודם שטעם מכוס אחר צריך לחזור ולקדש.

אחר קידוש נמצא שכוסו הוא מים ולא יין מה יעשה?

אם קידש על הכוס וסבר שהוא יין ונמצא שהוא חומץ או מים יקח כוס אחר של יין ויברך בפה"ג ויקדש שנית, ומ"מ אם היה דעתו מתחלה משעת ברכה לשתות יין יותר א"צ לברך שנית בפה"ג רק לקדש, וכ"ז שנמצא הכוס מים וכד"ג דבר שאינו משקה כלל, אבל כשנמצא שכר או שאר משקה שהיה חמר מדינה באותו מקום א"צ ליקח כוס אחר לקידוש אלא יברך עליו שהכל וישתהו.

אם היה יין לפניו האם צריך לקדש שנית?

הא דצריך לקדש שנית דוקא שלא היה יין מוכן לפניו, אבל אם היה יין מוכן לפניו בכלי על השלחן או על הספסל בעת הקידוש ודעתו היה לשתות ממנו אח"כ, א"צ גם לקדש שנית וישתה מהן תיכף מלא לוגמיו, וי"א דה"ה אם אין יין לפניו והיה הפת מונח לפניו על השלחן א"צ לקדש מחדש אלא יבצע תיכף אחר הקידוש על הפת ודי בברכת המוציא לבר, אבל אם קידש קודם נט"י כמנהגנו היום אין שייך לומר דחל הקידוש על הפת. אם קידש שחרית על שכר ונשפך הכוס א"צ להביא אחר שדי כמה שמברך המוציא על הפת, ויש חולקין ע"ז.

האם מקדשין על יין שריחו רע?

אין מקדשין על יין ושכר שריחו רע שמסריח קצת מחמת שמונה בכלי מאוס ואף דמברכין עליו בפה"ג, ואע"ג דריחיה וטעמיה חמרא, ואפילו אין לו יין אחר, ואם אין מסריח רק שנקלט בו ריח אחר ע"י החבית צ"ע, ואפילו בדיעבד אם קידש לא יצא ויש לעיין בה. וגם אין להבריד על יין כזה וכן אין לקדש בו בשחרית.

האם מקדשין על יין מגולה?

אין מקדשין על יין מגולה אפילו האידינא דלא קפדינן אגילוי, מיהו

אם עמד שעה מועטת מגולה אין להקפיד האידינא כ"ז שלא נמר טעמו וריחו, ודוקא במקום שהיין ביוקר, אבל המקדש על השכר זהיר בזה, ובאין לו אחר אין להקפיד בדיעבד גם בשכר. ואין מקדשין על היין דריחיה חמרא וטעמיה חלא, וטעמיה חלא נקרא כל שבני אדם נמנעין לשתותו משום המצותו, וגם בפה"ג אין מברכין עליו ואפילו לא עלה עליו קרום לבן.

האם מקדשין על יין מגתו ויין מתוק?

יין מגתו מקדשין עליו, וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום, ומ"מ מצוה מן המובחר ביין ישן שכבר עבר עליו מ' יום. ועל יין מתוק בין שנתבשרו הענבין בחמה יותר מדאי, ובין שהיין מתוק מאד מחמת הפירות עצמן וצ"ע בה. ומ"מ מצוה לברור יין טוב לקדש עליו, וע"כ טוב שלא יקח מסתם יין שבמרתף לקידוש עד שיראה מתחלה אם אינו מקולקל.

האם מקדשין על יין שיש בו קמחין?

מקדשין על יין שבפי החבית אע"פ שיש בו קמחין, ויש אסרינן לקדש עליו אלא יסננו תחלה להעביר הקמחין, אבל אם יש עליו קרום לבן לכו"ע אין מקדשין עליו, וכשהסיר הקרום אין להחמיר. ומקדשין על יין שבשולי החבית אע"פ שיש בו שמרים, ועל יין שחור.

האם מקדשין על יין לבן?

מקדשין על יין לבן, וי"א דפסול לקידוש אפי' בדיעבד, אבל מבדילין עליו אם הוא חמר מדינה שם שהכל שותין אותו, וה"ה דמותר לקדש עליו בשחרית לכו"ע, ומנהג העולם כסברא ראשונה. ולכו"ע מצוה לכתחלה לחזור אחר יין אדום, אלא דאם אין לו אדום או שאינו משובח ס"ל לדעה זו דמותר לכתחלה לקדש על לבן. ובין שהוא לבן יותר מדאי נכון לחוש שלא לקדש עליו אלא בשעת הדחק שאין לו אדום או שהיין האדום אינו טוב.

האם מקדשין על יין צמוקים?

יין צמוקים שנעשה היין מענבים שנצטמקו בין שנצטמקו מחמה או ע"י תולדות האור מקדשין עליו, והוא שיש בהן לחלוות קצת בלא שרייה, שאם אינו יוצא מהם שום לחלוות אף אם ידרכים ברגל או יעצרום בקורה אלא ע"י שריה בלבד אין מקדשין עליו, ואפילו בורא פה"ג אין מברכין עליו. ואופן עשייתן הוא שלוקח הצמוקין וכותשן ונותנין עליהם מים ותוסס אז נקרא יין אחר שנשתהו ג' ימים, וי"א דצריך לסחוט הצמוקים ג"כ ולא בשריה לבר כדי שיעצרום מן הצמוקים ובאופן זה לא בעינן תסיסה ג' ימים כלל, ולכתחלה בוראי נכון ליהדר בזה.

כמה צמוקים צריכין ליתן לתוך המים?

צריך ליהדר ליתן צמוקים כ"כ במים עד שיהיו הצמוקים מעט יותר מאחד מששה נגד המים, בין ה"ה דאל"ה תהיה הברכה לבטלה דלא עדיף מאלו היו כל הצמוקים יין, והיינו אם ששה חלקים מים וחלק אחד מלבר צמוקין אסור, ומ"מ אם חמר מדינה שם שמוינת הכל הוא באופן זה יוכל לקדש עליו בשחרית אך לא יברך עליו בפה"ג, וימשערין את גודל הצמוקים כמו שנתהוו אחר שנפחו ע"י המים ולא כשעת נתינתן במים וי"א דמשערין הצמוקין כפי עת נתינתן למים ולא כפי נפחתן אח"כ, וי"א דצריך לשער נגד לחלוות היוצא מהם ולא נגד כל הצמוקים, וגם שיהיה הלחלוות אחר מר' במים, ומי שתנו ד' שהיכולת בידו בוראי מצוה לברור יין טוב ויפה לקידוש כדי לצאת ידי כל החששות וגם כדי לקיים מצוה מן המובחר, מ"מ אין לנו להחמיר יותר שיהיה הצמוקים מעט יותר מאחד מששה במים. וי"א דכ"ז שיש בו טעם יין יין מקרי, מ"מ כל י"ש יזהר בזה וסתם יין שלנו יש בו בודאי שיעור הזה ויוכל לקדש עליו.

בליל פסח אם נמצא שקידש על איזה משקה ולא על יין מה יעשה?

זכות הלימוד

הלבנת דיומא

כל הזכויות שמורות

כל הזכויות שמורות
אוסף להעתיקים בלי רשות
© מהדורה המסלול

משנה ברורה
מן סימן רעא סעיף יד עד סימן ערב סעיף ז

דפי סיכום

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

מהזור שנתיים

חלק ב'

ב כסלו

סימן רע"א

דיני קידוש על היין – חלק ח'

הטעם	לא נעשה	הטעם	נעשה	האופן / הדין
דכיון דקידוש על היין כדיון וגם טעם כשיעור אף על פי שלא טעם מאותו הכוס יצא (מ"ב ע"ח)	אינו צריך לחזור ולקדש ואם היתה דעתו בתחילה בשעת ברכה לשתות יותר יין אינו צריך לברך אפילו בורא פרי הגפן אם לא היסח דעתו בינתים (ש"ע ט"ז מ"ב ע"ז ע"ח)	דעל אותו הכוס לא היה דעתו מתחילה - כיון שלא נשתיר מלא לגמיו צריך להביא כוס אחר - דאם יפסוק בדיבור שלא מענין הקידוש צריך לחזור ומברך בורא פרי הגפן (מ"ב ע"ז באה"ל והוא)	יבוא כוס אחר ומברך עליו בורא פרי הגפן - וצריך להביא כוס אחר אפילו לא נשפך הכוס לגמרי - ואפילו אם דעתו בשעת ברכה לשתות יותר יין צריך לשתות תיכף כוס אחר בלא ברכה (ש"ע ט"ז מ"ב ע"ז באה"ל והוא)	אם אחר שקידוש נשפך הכוס קודם שטעם ממנו
		משום היסח הדעת (מ"ב ע"ח)	צריך לחזור ולקדש ולברך בפ"ג (מ"ב ע"ח)	אם אחר שקידוש יצא ממקומו קודם שטעם מהכוס
- - דהה כאילו קידוש על כל היין שמונח לפניו (מ"ב ע"ח)	אם היה דעתו לשתות יותר יין אין צריך לברך בורא פרי הגפן רק צריך לחזור ולקדש - ואם נמצא חמר מדינה אינו צריך לחזור ולקדש רק צריך לברך עליו שהכל - ואם היה יין מוכן לפניו והיה דעתו לשתות ממנו אחר כך אין צריך לקדש שנית וישתה תכף מלא לגמיו (מ"ב ע"ח)	דכיון שלא היה יין נמצא שלא קידוש כלל כיון שאינו אפילו חמר מדינה (מ"ב ע"ח)	אם נמצא חומץ או מים יקח כוס אחר של יין ליברך בורא פרי הגפן ויקדש שנית (מ"ב ע"ח)	אם קידוש על הכוס וסבר שהוא יין ונמצא שהוא חומץ או מים או חמר מדינה
	י"א דאין צריך לקדש מחדש אלא יבצע תיכף מהפת ודי בברכת המוציא (מ"ב ע"ח)	דאין שייך לומר דחל הקידוש על הפת (מ"ב ע"ח)	אם קידוש קודם נטילת ידים כמנהגנו היום בוודאי צריך לקדש שנית (מ"ב ע"ח)	אם קידוש על הכוס וסבר שהוא יין ונמצא שהוא מים או חומץ ויש על השלחן לפניו פת
כי י"א שדי במה שמברך המוציא על הפת (מ"ב ע"ט)	להמ"א אין צריך לקדש שנית (מ"ב ע"ח)		לרע"א צריך לקדש שנית (מ"ב ע"ט)	אם קידוש בשחרית על הכוס של השכר ונשפך הכוס
דהואיל דזקוקים לכוסו צריכין להמתין עליו שיטעום מתחילה (מ"ב פ"א)	אם הם זקוקים לכוס של המקדש לא יטעמו קודם אף שהיה להם כוסות לפני עצמן לשתיה (ש"ע ט"ז)		אם היה להם כוסות יין שאינם פגומים רשאים לשתות קודם המקדש (ש"ע ט"ז)	שיטעמו המוטובין קודם שיטעום המקדש
- דכששותין כולם מכוס של ברכה אף על גב דהוא שותה מתחילה לא מקרי מכוס שאינו פגום דחשובין כמקדש גופא (שעה"צ פ"ט)	אם אין הכוסות שלפניהם פגומים - וכן אם רוצים לשתות מכוס המקדש ממש (ש"ע י"ז שעה"צ פ"ט)	כדי שישתו כולם מכוס שאינו פגום אף על גב דשתית כולם לא מעכבא אפ"ה מצוה לכתחילה שישתו כולם מכוס שאינו פגום (ש"ע י"ז מ"ב פ"ג)	אם היה הכוסות שלפניהם פגומים או צריך שישפוך קודם ששותה בעצמו (ש"ע י"ז)	ששפוך המקדש מכוסו לכוסות יין שלפני המוטובין

כל הזכויות שמורות
אוסף להעתיקים בלי רשות
© מהדורה המפיק

משנה ברורה
מן סימן רעא סעיף יד עד סימן ערב סעיף ז

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

ב כסלו

סימן ער"ב

על איזה יין מקדשים - חלק א'

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
משום הקריבו נא לפתחך (מ"ב ב')	אין מקדשין על יין שריחו רע אפילו דריחה וטעמה חמרא, אפילו אין לו יין אחר ואפילו כשעדיין מברכין עליו בורא פרי הגפן אסור לקדש עליו (ש"ע א' מ"ב א')	דאפילו בדיעבד לא יצא - דאינו פסול בדיעבד גם בנסוך המים משום הקריבו נא לפתחך וכ"ש בקידוש לא יהיה פסול דעבד (באה"ל אין)	אפילו בדיעבד אם קידוש עליו צריך לחזור ולקדש - רק הבאה"ל השאירו בצ"ע (מ"ב א' באה"ל אין)	לקדש על יין שריחו רע היינו שמסריח קצת מחמת שמנח בכלי מאוס, והיה לקדש על שכר שריחו רע
כיון שהטעם הוא משום הקריבו נא לפתחך, ואין ראייה מהרמב"ן דשם מבדילין עליו משום חמר מדינה (מ"ב א' באה"ל על)	להרמ"ב פשוט הדבר לאסור (מ"ב א')	כמו שמצינו להרמב"ן שס"ל דאין מקדשין על יין לבן ואפ"ה ס"ל דמבדילין עליו משום שלא גרע משכר (באה"ל על)	הרע"א מסתפק בזה (מ"ב א')	להבדיל על יין שריחו רע היינו שמסריח קצת מחמת שמנח בכלי מאוס, או להבדיל על שכר שריחו רע, והיה לקדש בו בשחירות (באה"ל על)
דמשמע דפסול לנסכים וכל מה שפסול לנסכים פסול לקידוש חוץ בדברים שנשתנו לעלייתא - משום הקריבו נא לפתחך (שעה"צ ג' באהל שריחו)	לרמב"ם משמע דפסול לקידוש - ולבאה"ל אולי פסול ולש"ע אסור (באה"ל שריחו באה"ט ד')	כיון דאינו מבוואר דיהא פסול לנסכים ולהבדלה (שעה"צ ג' באה"ל שריחו באה"ט ד')	לשאר הראשונים אפשר דמותר לקידוש (שעה"צ ג' באה"ל שריחו באה"ט ד')	לקדש על יין שנקלט בו ריח אחר על ידי החביות
משום הקריבו נא לפתחך (מ"ב ג')	אפילו האידנא דלא קפדינן אגלוי משום שאין מצויין אצלנו נחשים אפ"ה אין מקדשין על יין מגלה וי"א דעל השכר או במקום שאין היין ביוקר יהיה זהיר בזה אפילו לשעה מעוטת (ש"ע א' מ"ב ג')	- דטוב יותר לקדש על זה משישאר בלי קידוש וס"ל דמדינה אפילו במקום שיין מצוי לא נאסר בשעה מעוטת (שעה"צ ה')	האידנא אין להקפיד אם עמד שעה מועטת מגלה כל זמן שלא נמר טעמו וריחו - וי"א דרק במקום שהיין ביוקר אין להקפיד - ואם אין לו שכר או יין אחר אין להקפיד על שעה מעוטת (מ"ב ג')	לקדש על יין מגלה
דבתר טעמא אזלינן וכחלא דמי וי"א דאם טעמא חלא כל שכן דריחו נעשה חלא מקודם (מ"ב ד' שעה"צ ו')	אין מקדשין על יין דריחה חמרא וטעמה חלא כל שבני אדם נמנעין לשתותו משום חמיצותו וגם אין מברכין עליו בורא פרי הגפן אפילו לא עלה עליו הקרום הלבן (רמ"א א' שעה"צ ט')	דפחות מזה לא נקרא טעמה חלא (מ"ב ד')	מקדשין עליו עד שבני אדם נמנעין לשתותו משום חמיצותו והב"ח רצה להקל שמברך בורא פרי הגפן כל זמן שלא עלה עליו קרום לבן (מ"ב ד' שעה"צ ט')	לקדש על יין דריחה חמרא וטעמה חלא ולברך בורא פרי הגפן
	מצוה מן המבחר לקדש על יין ישן שכבר עבר עליו ארבעים יום (מ"ב ה')		מותר לקדש על יין מגיתו אפילו חדש לגמרי סמוך לסחטו (שסחטו קודם השבת) מותר לקדש עליו (ש"ע ב' מ"ב ו')	לקדש על יין מגיתו היינו יין חדש שנסחט
דאין זה מברך אלא מנאץ (באה"ט ב')	יש אוסרים (באה"ט ב')	שתקנת הברכות קדמה לזמן תקנת וגזירת סתם יינם (באה"ט ב')	יש מתירין לקדש ולהבדיל על סתם יינם (באה"ט ב')	לקדש ולהבדיל על סתם יינם
	יש אוסרין לקדש עליו כך רק צריך לסננו תחילה להעביר הקמחין ולכו"ע מצוה לברר יין טוב לקדש עליו (ש"ע ג')		מותר לקדש על יין שבפי החביות אף על פי שיש בו קמחין (ש"ע ג')	לקדש על יין שבפי החביות שיש בו קמחין היינו הנקידות לבנות
	אין מקדשין עליו אם יש עליו קרום לבן (מ"ב ז')		לא"ר מותר אם הסיר הקרום הלבן (מ"ב ז')	לקדש על יין שבפי החביות כשיש עליו קרום לבן
	מצוה מן המבחר לברר יין טוב (ש"ע ג')		מותר לקדש עליהם אף לכתחילה (ש"ע ג' מ"ב ט')	לקדש על יין שבשולי החביות כשיש בו שמרים וכן על יין שחור וכן על יין דריחה חלא וטעמא חמרא
- דהוא פסול לנסכים וכל הפסול לנסכים פסול לקידוש בכל מקום שלא נשתנה למעליותא (באה"ל ועל)	מצוה מן המבחר לברר יין טוב לקדש עליו - ובגמרא ובטור משמע דמתוק מחמת עצמו פסול (ש"ע ג' באה"ל ועל)		מותר לקדש עליו אפילו לכתחילה, ומשמע מלשון הש"ע דאפילו דמתוק מחמת הפירות שהוא פסול לנסכים (ש"ע ג' מ"ב ח' באה"ל ועל)	לקדש על יין מתוק
דמצוה לברר יין טוב לקדש עליו (ש"ע ג')	טוב שלא ליקח סתם יין שבמרתף לקידוש עד שיראה מתחילה אם אינו מקלקל (מ"ב ט')		מותר לקדש עליו אם הם כשרים לקידוש (מ"ב ט')	לקדש על סתם יין שבמרתף
	להרמב"ן אסור לקידוש על יין לבן אפילו בדיעבד ולא"ר נכון ליחוש להרמב"ן כשהוא לבן יותר מדי שלא יקדש עליו אלא בשעת הדחק ולכו"ע מצוה לחזר אחר יין אדום (ש"ע ד' מ"ב י' שעה"צ י"ב)		מותר לקדש על יין לבן אם אין לו יין אדום או כשאין היין אדום משבח כהיין לבן ולא"ר אם היין לבן יותר מדי מותר לקדש עליו רק בשעת הדחק או כשהיין האדום לא טוב (ש"ע ד' מ"ב י' שעה"צ י"ב)	לקדש על יין לבן

יין מבושל ושיש בו דבש האם מקדשין עליהם?

מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש, ואפילו אם נשתנה טעמיה וריחיה ע"ז, ויין מעושן לחוסי' פסול ולהרמב"ן כשר כמו מבושל, וי"א שאין מקדשין עליהם אפילו אם נתן בו דבש כל שהוא, ואפילו בפה"ג אין מברכין עליהם אלא שהכל, והמשימי'ן מי דבש ב"ין למתק או משימי'ן שם צוקער יש להחמיר לפי דבריו, והמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש, דאם הם שוין יש לחוש להמתמירין שלא לקדש עליו, ולענין ברכה פשוט דמברכין עליו בפה"ג, וע"כ מותר לבשל הצמוקין ולסגן היין ולקדש עליו, ויש מחמירין דלא נקרא יין עד שיהיה תוסס ג' ימים אחר בישול הצמוקין.

האם מותר לקדש על שכר או שאר משקין?

במקום שאין יין מצוי י"א שמקדשים על שכר ושאר משקין, חוץ מן המים וחלב ושמן אין בכלל זה דאינו חמר מדינה, ואף אם שתיית כל המקום ההוא הוא רק מים אפ"ה אין דינו לקרותו חמר מדינה, ודוקא במקום דש"מ הוי חמר מדינה דהיינו שאין יין מצוי בכל העיר בשנה הזו, ועיקר שתייתן הוא משכר ושאר משקין, ואם יש שם יין אלא שהוא ביוקר מקרי מצוי, ואם אין יין ישראל מצוי אע"פ ש"יין א"י מצוי לא מקרי מצוי, וי"א שאין מקדשין על שכר. ולהרמב"ם אם רוב שתיית המדינה הוא שכר מקרי חמר מדינה ואפילו יש ג"כ יין בעיר, אך לדרידה לא מהני חמר מדינה אלא בהבדלה אבל בקידוש אין רשאי לקדש על שום משקין חוץ מן היין.

למעשה האם מקדשין על שכר?

לדינא בלילה לא יקדש על השכר אלא על הפת, ומניח ידיו עליו עד גמר הקידוש, ובבקר יותר טוב לקדש על השכר, אבל יין במקום שהוא מצוי ודאי יברך עליו אפילו ביום, ומ"מ במדינתנו שהיין ביוקר ורוב שתיית המדינה הוא משאר משקין לא נהגו אפילו הגדולים להדר אחר יין ביום, ומי שמברך גם ביום על היין ודאי עושה מצוה מן המובחר.

האם מותר לקדש על יין שרף?

אם חביב לו יין שרוף יכול לקדש עליו ביום לכתחלה במדינתנו שהוא חמר מדינה, אך שיזהר ליקח כוס מחזיק רביעית ולשתות ממנו מלא לוגמיו שהוא רוב רביעית, ובדיעבד או בשעת הדחק שאין יכול לשתות כמלא לוגמיו ואין לו יין ושאר משקין אפילו שתיית כל המסובין מצטרפין למלא לוגמיו.

האם מותר לכתחלה לקדש על הפת?

אם יין בעיר לא יקדש על הפת ואפילו אם הפת חביב עליו יותר מ"יין, וי"א דאם הפת חביב לו יותר מ"יין אז מותר לקדש על הפת אפילו יש לו יין, ואפשר שע"ז סומכין העולם להקל בזה. ואם היין אינו מקובל ונהנה ממנו יכול לקדש על הפת לכתחלה. ומי שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו וישתו אחרים המסובין עמו, וי"א דאסור

בזה לקדש ע"מ שישתו אחרים היין שהם יודעים לברך בעצמן בפה"ג, אלא הם יקדשו בעצמן והוא יקדש על הפת, ואם אין אחרים עמו יקדש על הפת ולא על היין או ישמע קידוש מאחרים.

איזה יין נפטר בברכה ע"י יין קידוש?

ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה, וה"ה שפוטרת יין שלאחר הסעודה קודם בהמ"ז, ואפילו אם קידש קודם נט"י כמנהגינו, ואינו טעון ברכה לאחריו דבה"מ פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס, ואפילו לא היה לו יין כלל בתוך המזון ג"כ פוטר בהמ"ז לכוס של קידוש.

באיזה מקום נקרא קידוש במקום סעודה?

אין קידוש אלא במקום סעודה, ובבית אחד מפנה לפנה חשוב מקום אחד, שאם קידש לאכול בפנה זו ונמלך לאכול בפנה אחרת אפי' הוא טרקלין גדול א"צ לחזור ולקדש, וכ"ש אם קידש על דעת לאכול בפנה אחרת דשפיר דמי, ומ"מ לכתחלה טוב שלא לסור ממקום שקידש דיש מחמירין גם במפנה לפנה אם לא שהיתה דעתו בעת שקידש לאכול בפנה אחרת. אבל אם נמלך לאכול בחדר אחר אף שהוא באותו בית צריך לחזור ולקדש כיון שלא היה דעתו לזה בעת שקידש.

האם מותר לצאת אחר קידוש מבית לסוכה?

מבית לסוכה חשוב כמפנה לפנה, ודוקא שהסוכה בתוך הבית שהוסר היגיע ואין שם הפסק מחיצה אחרת רק מחיצת הסוכה, אבל אם הסוכה עשויה מחוץ לבית שמחיצות הבית מפסיקות הו"ל כמחדר לחדר דכשאר דעתו מתחלה צריך לקדש שנית, אם לא שרואה את מקומו הראשון, ויש חולקים על כל זה, ע"כ טוב כשרוצה לעקור אחר קידוש את דירתו לסעודה שישתה מתחלה רביעית יין במקום ההוא דאז חשיב ע"י במקום סעודה ולכו"ע אין צריך שוב לקדש שנית, ואם עוקר מקומו מסוכה לבית מחמת הגשמים זכל לאכול כזית פת בסוכה דאז חשיב במקום סעודה ע"י.

האם מהני אם רואה מקומו?

י"א שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר אפילו דרך חלון, ואפילו רק מקצת מקומו א"צ לחזור ולקדש, וה"ה מבית לבית אם רואה מקומו ואין שביל היחיד קבוע בימות החמה ובימות הגשמים מפסיק בנייהו, ואין לסמוך על דעת הי"א הוזה רק לענין דייעבד בשעת הדחק אבל בלא"ה יזהר מאד שלא להקל מבית לבית ע"י ראית המקום, ובדה"ח כ' דאפילו בדיעבד אין להקל ע"י ראית מקום מבית לבית אם לא שהיתה דעתו לזה מתחלה, וי"א דראית מקום לא מהני כלל מבית לבית ואפילו דעתו לזה מתחלה, ומ"מ בדיעבד לא יחזור ויקדש אפילו אם לא היתה דעתו לזה מתחלה. וי"א שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי, והוא שיהיו שני המקומות תחת גג אחד אע"פ שאין רואה מקומו, כגון מחדר לחדר או מאיגרא לארעא, וכך עיקר, ומ"מ לכתחלה לא יעשה כן אלא במקום דחוק, מיהו אם גם רואה מקומו יש להקל אפי' לכתחלה אם דעתו לזה בעת הקידוש.

האם נכון מה שמקדשין העולם בשבת בבוקר על כוס קטן של יין שרף?

הגנ"ב בעצמך...

כל הזכויות שמורות
המחזור לוחשטק מל יומת
© מהדלתא חשטק

זכות הלימוד

דפי עיוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן ערב סעיף ז

עד סימן רעג סעיף ג

ג' כסלו

מחזור שינתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגלות המפעל

סימן רע"ג - מ"ב ס"ק ה
ומיירי שהסוכה בתוך הבית שהוסר היציע ואין שם הפסק מחיצה אחרת
רק מחיצת הסוכה וע"כ ס"ל דכיון שאין מחיצת הסוכה עשויה לתשמיש
אלא לשם מצות סוכה חשיב כמפנה לפנה בלא מחיצה דק"ל דאפילו לא
היתה דעתו מתחלה לכך א"צ לקדש שנית

מ"ב ס"ק ה'
אבל אם הסוכה עשויה מחוץ לבית שמחיצות הבית מפסיקות הו"ל
כמחזר לחזר

מ"ב ס"ק ז
וה"ה מבית לבית אם רואה מקומו ואין שביל היחיד קבוע בימות החמה
ובימות הגשמים מפסיק ביניהן. ואין לסמוך על דעת הי"א הוזה רק לענן
דיעבד בשעת הדחק שלא יוכל לסעוד במקום הקידוש אבל בלא"ה יזהר
מאד שלא להקל מבית לבית ע"י ראית המקום

לימוד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציוורים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה
במהדורה הבא יוצג על מקומו, ויוקף
לזכותו.
ציוורים אלו הם בפירוט לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
אוסף להעתיקים בלי רשות
© מהדורה המפיק

משנה ברורה
מן סימן ערב סעיף ז עד סימן רעג סעיף ג

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

ג כסלו

סימן ער"ב על איזה יין מקדשים - חלק ב'

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
שס"ל שאין דינו כיון ופסול לקידוש כב"ל	להרמב"ן אין מברילין עליו ואין מקדשין בשחרית עליו אם הוא אינו חמר מדינה (מ"ב י"א)	שדינו כיון וכב"ל בלקדש עליו - דאו לא גרע חומר מדינה דקיי"ל דמברילין על חמר מדינה - לפי מה שנהוגים לקדש בשחרית על כל משקה שהוא חמר מדינה (מ"ב י"א)	מותר להמחרב ולפי המנהג מברילין עליו - ואפילו לרמב"ן מברילין עליו אם הוא חמר מדינה באותו מקום הכול שותין אותו, וה"ה דמותר לקדש עליו בשחרית לכריע אם הוא חמר מדינה (ש"ע מ"ב י"א)	להבדיל על יין לבן או לקדש על יין לבן בשחרית
שהוא מצוה מן המבחר (מ"ב י"ג)	יותר טוב למוזג - ובלבד שיהא מוזג כראוי שלא יחלישנו יותר מדי (ש"ע ה' מ"ב י"ד)	- דיינות שלנו יותר טובים הם בלא מויגה (רמ"א ה')	מקדשין על יין חי אפילו הוא חי שראוי להמוג על חד תלת מיא - וכ"ש על יין חי שלנו (ש"ע ה')	לקדש על יין חי שעדיין לא מוזג
- דאו ברכתו הגפן לבטלה ואינם יוצאין ידי קידוש - דטובים הם יותר בלא מויגה (רמ"א ה' מ"ב י"ד)	לא יחלישנו יותר מדי כשמוזג - וכ"ש שלא ימוגו עד שאין בו רק מתיקות בעלמא וטעמא כמים - ויינות שלנו יותר טוב שלא לזוג (רמ"א ה' מ"ב י"ד)	שהוא מצוה מן המבחר (מ"ב י"ג)	יותר טוב לקדש על יין מוזג כשהוא מוזג כראוי בינים שלהם(ש"ע ה')	לקדש על יין מוזג
דאפילו בורא פרי הגפן אין מברכין עליו (מ"ב י"ז)	אין לקדש על יין צמוקים אם אינו יוצא מהם שום לחלוחית אף אם ידרכם ברגל או יעצרום בקורה אלא על ידי שריה בלבד (רמ"א ו' מ"ב י"ז)	דאף דלענין נסכים אין מביאין מהן לכתחילה מכל מקום כשר לקידוש - דבוודאי יש להם אחד מששה בצמוקים נגד המים, אפילו אם יחמור לשער הצמוקים כפי שעת נתינתן במים ולא אחר שנתפשו (מ"ב ט"ז באה"ל מקדשין)	מותר לקדש על יין צמוקים אם יש בהן לחלוחית קצת בלא שריה, בין שנצטמקו מחמה או על ידי תולדות האור - וסתם יינות שלנו מן הצמוקים מקדשין עליו (ש"ע ו' באה"ל מקדשין)	לקדש על יין צמוקים
דאו נקלט כל גוף לחלוחית הצמוקים במים שעמהם (שעה"צ כ"ג)	להמ"ב בשעה"צ כיון שכותש אותם היטב ושוהה ג' ימים במים לחסיסה אף בלא סחיטה (מ"ב ט"ז שעה"צ כ"ג)	כדי שיצא הלחלוחית מנוף הצמוקים - כענין שאמרו טוחט אדם אשקול של ענבים ואומר עליו קידוש היום (שעה"צ כ"ג)	י"א צריך לסחוט הצמוקים גם כן ולא בשריה לבד - ובאופן זה לא צריך ג' ימים כלל ולכתחילה בוודאי צריך לזהר לסחוט הצמוקים (שעה"צ כ"ג)	האופן לעשות מהצמוקים יין
לפי מה שמבואר דאחד משהה יין במים וודאי בטול ואין מברכין עליו בורא פרי הגפן דלא עדיף מאילו היו כל הצמוקים יין - דכבר נפסק בי"ד דבטלו באחד משהה במים (מ"ב ט"ז)	לא יקדש עליו - וכן יזהר ירא שמים לברור יין טוב ויפה לקידוש לצאת ידי כל החששות (מ"ב ט"ז באה"ל מקדשין)	דס"ל דמקרי יין, דהצמוקין מהפך כח המים ליין דכח הצמוקין שנותן במים עדיף טפי מיוין ומתערב במים (שעה"צ כ"ז באה"ל מקדשין)	יש פוסקים ודוברים דמקדשין עליו כל זמן שיש בו טעם יין (מ"ב ט"ז באה"ל מקדשין)	לקדש על יין צמוקים כשיש ששה חלקים או יותר מים ואחד צמוקים
דלא מהני לענין ברכת בורא פרי הגפן (שעה"צ כ"ו)	לא יברך עליו בורא פרי הגפן אף אם הדרך למוזג כך (שעה"צ כ"ו)	דלא גרע משאר משקין בעלמא כשהם חמר מדינה (שעה"צ כ"ו)	אם הוא חמר מדינה באותו מקום ומויגת הכל הוא באופן זה יכול לקדש עליו בשחרית (שעה"צ כ"ו)	לקדש על יין צמוקים כשיש ששה חלקים או יותר מים ואחד צמוקים בשחרית ולברך עליו בורא פרי הגפן
דנפחתו אחר כך הוא רק על ידי המים שנכנסים בהם - כענין שאמרו כל חמרא דלא דרי על חד תלת מיא לאו חמרא הוא - כיון דייא דהטעם יין לבד מקרי יין אף שאין בהם כדי מויגה (מ"ב ט"ז באה"ל מקדשין)	י"א שצריך לשער את גודל הצמוקים כמו שהיו כשנתן למים ולא כפי נפחתן אחר כך - ויש מחמירין עוד לשער נגד לחלוחית היוצא מהם ולא נגד כל הצמוקים וגם שיהיה הלחלוחות ארבע במים - אבל אין להחמיר כמותם (מ"ב ט"ז באה"ל מקדשין)		י"א שיכול לשער את גודל הצמוקים כמו שתהיו אחר שנפחו על ידי המים ולא צריך כשעת נתינתן בהמים (מ"ב ט"ז)	האופן שמשערין הצמוקים שיהיה יותר מאחד משהה נגד המים
			מקדשין עליו אם ראוי לברך עליהם בורא פרי הגפן (ש"ע ז')	לקדש על שומרי יין או חרצנים שנתן עליהם מים
דס"ל דמשנתה לגריעותא וס"ל דאפילו בורא פרי הגפן אין מברכין עליו אלא שהכל - ליחוש לדעת הי"א (מ"ב י"ט כ"ג)	י"א דאין מקדשין עליו - ואם הם שוין לשאר היין שיש לו יש להחמיר שלא לקדש על המבושל (ש"ע ח' מ"ב כ"ג)	דס"ל דאינו משנתה לגריעותא על ידי זה (מ"ב י"ט)	מקדשין על יין מבושל - וכן המנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל (ש"ע ח')	לקדש על יין מבושל
דס"ל דמשנתה לגריעותא ואפילו בורא פרי הגפן אין מברכין עליו - כדי ליחוש לדעת הי"א (מ"ב י"ט כ"ג)	י"א דאין מקדשין עליו אפילו נתן בו דבש כל שהוא ולפי"ז צריך להחמיר שלא ליתן מי דבש ביין וכן צוקער למתק - ויש להחמיר שלא לקדש על יין שיש בו דבש אם הם שוין לשאר יין שיש לו שאין בו דבש (מ"ב כ"א כ"ג)	דס"ל דאינו משנתה לגריעותא על ידי זה (מ"ב י"ט)	מקדשין על יין שיש בו דבש אפיו נשתנה טעמה וריחה על ידי הדבש - וכן המנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו היין שיש בו דבש (ש"ע ח' מ"ב כ')	לקדש על יין שיש בו דבש
דס"ל שנשתנה לגריעותא (מ"ב י"ט)	למ"ד שאין מקדשין עליו אין מברכין עליו בורא פרי הגפן רק מברכין עליו שהכל (מ"ב י"ט)	דס"ל דלא נשתנה לגריעותא עי"ז (מ"ב י"ט)	מותר לקדש עליו מברכין עליו בורא פרי הגפן וכן נפסק בפשוטות בס' ר"ב (מ"ב י"ט כ"ג)	לברך בורא פרי הגפן על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש
	יש מחמירין דלא נקרא יין עד שיהיה תוסס שלשה ימים אחר ביטול הצמוקין (מ"ב כ"ב)	דנעשה יין על ידי מבושל וס"ל דמקדשין על יין מבושל (מ"ב כ"ב)	מותר לבשל הצמוקים ולסגן אח"כ ממנו היין ולקדש עליו (מ"ב כ"ב)	לבשל הצמוקים ולסגן ולקדש עליו למ"ד שמקדשין על יין מבושל

כל הזכויות שמורות
אוסף להעתיקים בלי רשות
© מהדורה השנייה

משנה ברורה
מן סימן ערב סעיף ז עד סימן רעג סעיף ג

דפי סיכום

מהזור שינתיים
חלק ב'

ג כסלו

סימן ער"ב

על איזה יין מקדשים - חלק ג'

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
משום דאשתני לגרעותא על ידי העשן (באה"ל מקדשין)	לדעת התוספות פסול לקידוש (באה"ל מקדשין)	כמו יין מבושל (באה"ל מקדשין)	להרמב"ן כשר לקידוש (באה"ל מקדשין)	לקדש על יין מעושן
דאין דינו לקרותו חמר מדינה על ידי זה (מ"ב כ"ה)	אין מקדשין על המים אפילו אם שתית כל המקום ההוא הוא רק מים (מ"ב כ"ה)			לקדש על מים
- דהרא"ש ס"ל דמקדשין על השכר רק כיון שהפת בא לצורך סעודה שבת חשיב טפי משכר לקדש עליו בלילה - דהרבה אחרונים מחמירין שאינו יוצא בזה ידי קידוש וגם המחבר לא הכריע בזה להלכה (מ"ב כ"ז)	י"א שאין מקדשין על שאר משקין אפילו אין יין מצוי - ולרא"ש לא יקדש בלילה על השכר אלא על הפת - ולדינא יש לזהר בלילה שלא לקדש על שום משקה חוץ מן היין או פת אם אין יין בעיר (ש"ע ט' מ"ב כ"ז)		במקום שאין יין מצוי י"א שמקדשין על שכר או שאר משקין כשהן חמר מדינה (ש"ע ט')	לקדש על שכר שבת בלילה כשאין יין מצוי
- שאם יברך על הפת תחילה אין כאן שום שינוי שהרי בבוקר אין אמורים נוסח הקידוש, ודבר טעם הם (ש"ע ט' מ"ב ל"א)	י"א שאין מקדשין עליו אפילו אין היין מצוי - ולרא"ש טוב לקדש עליו כשאין יין מצוי שיברך עליו שהכל קודם ברכת המוציא וכן המנהג (ש"ע ט')	כיון שהקידוש ביום הוא רק מדרבנן לכר"ע, סומכין עצמו על דברי המקילין בזה (מ"ב כ"ט)	י"א שמקדשין על השכר במקום שאין יין מצוי ובמדינתנו שהיין ביוקר ורוב שתית המדינה הוא משאר משקין לא נהגו להדר אחר יין ביום אפילו היין מצוי (ש"ע ט' מ"ב כ"ט)	לקדש על שכר שבת בשחרית כשאין יין מצוי
	אם יש שם יין אלא שהוא ביותר מקרי מצוי (מ"ב כ"ד)		כאינו מצוי בכל העיר בשנה הזאת, אפילו כשמצוי יין אצל אינם יהודים לא מקרי מצוי (מ"ב כ"ד)	אין יין מצוי נקרא
		כמו שצריך לאחוז בידו הכוס של קידוש כך צריך לאחוז הפת בידו כשמקדש על הפת (מ"ב כ"ח)	צריך להניח ידיו עליו עד גמר הקידוש (מ"ב כ"ח)	כשמקדש על הפת
דאו ודאי עושה מצוה מן המבחר - דבדיעבד שתית כל המסובין מצטרפין (מ"ב ס' רע"א מ"ב ע"ג)	עדיף לקדש ביום על היין - ובדיעבד בשעת הדחק שאינו יכול לשותת כמלא לגמיו ואין יין ושאר משקין לקדש עליהם או יצרף שתית כל המסובין למלא לגמיו (מ"ב כ"ט ל')		אם חביב לו יין שרוף יכול לקדש עליו ביום אפילו לכתחילה במקום שהוא חמר מדינה, אך יזהר ליקח כוס מחזיק רביעית ולשתות ממנו מלא לגמיו שהוא רוב רביעית (מ"ב ל')	לקדש על יין שרוף ביום ולשתות ממנו מלא לגמיו
כדי ליחוש לדעת רבינו תם שסובר דאין מקדשין על הפת כלל - דעיקר מצוה הוא על היין (מ"ב ל"ב)	לרמ"א לא יקדש על הפת אם יש יין בעיר אפילו הפת חביב עליו יותר מהיין - ואפילו להרא"ש יותר הפוסקים דנקטינן כוותיהו דמותר לקדש על הפת גם כן מודים דבמקום שיש יין בעיר אין מקדשין על הפת (רמ"א ט' מ"ב ל"ב)		להרא"ש יותר הפוסקים דנקטינן כוותיהו דמותר לקדש על הפת אם הפת חביב לו יותר מהיין אפילו יש לו יין - ואפשר שעל זה סומכין העולם להקל בזה וכן פסק הרה"ח ולהבאה"ל אם היין אינו מקובל ונהנה ממנו בוודאי יכול לקדש על הפת לכתחילה (מ"ב ל"ב באהל ואם)	לקדש על הפת כשיש יין בעיר
	לרמ"א אם אין אחרים עמו יקדש על הפת או ילך אצל אחרים שמקדשין לעצמן וישמע מהם, ולמ"א אסור לקדש על יין על דעת שישתה אחרים אם הם יודעין לקדש לעצמן, אלא הם יקדשו בעצמו והוא יקדש על הפת (רמ"א ט' מ"ב ל"ג)		לרמ"א מותר לקדש על היין וישתה אחרים המסובין עמו היין (רמ"א ט')	לקדש על היין למי שאינו שותה יין משום נדר
כיון שמקדש במקום סעודה חשוב צרכי סעודה, דמחמתה הוא בא (מ"ב ל"ה שעה"צ מ"ו)	אינו צריך לברך על יין שבתוך הסעודה אם קידוש על יין, אפילו קידוש קודם שנטל ידיו וה"ה דאינו צריך לברך על יין שבסוף הסעודה קודם ברכת המזון (ש"ע י' מ"ב ל"ז שעה"צ מ"ו)			לפטור היין שבתוך הסעודה מברכה ראשונה ע"י ברכת היין של קידוש
דגם הכוס של קידוש הוא גם כן בכלל דברים הבאים מחמת הסעודה וברכת המזון פוטרנו (מ"ב ל"ז)	אינו צריך לברך ברכה אחרונה על היין שמקדש עליו או על היין שבתוך הסעודה אפילו אינו מברך ברכת המזון על הכוס ואפילו לא היה יין בתוך הסעודה כלל(ש"ע י' מ"ב ל"ז)			לפטור ברכת היין של קידוש ושל תוך הסעודה בברכת המזון

כל הזכויות שמורות
האסון להעתיקים בלי רשות
© מהדורה המסלול

משנה ברורה
מן סימן ערב סעיף ז עד סימן רעג סעיף ג

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

ג כסלו

סימן רע"ג

שיהיה הקידוש במקום סעודה – חלק א'

הטעם	לא יעשה – לא יצא	הטעם	יעשה - יצא	האופן / הדין
דכתיב "וקראת לשבת עונג" במקום עונג שהוא הסעודה שם תהא הקריאה של קידוש (מ"ב א')	אם קידוש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא ואפילו אינו רוצה לאכול כלל לא יצא ידי קידוש (ש"ע ב' מ"ב י"א)	דכתיב "וקראת לשבת עונג" במקום עונג שהוא הסעודה שם תהא הקריאה של קידוש (מ"ב א')	צריך לקדש במקום סעודה (ש"ע א')	לקדש במקום סעודה
דהא יש מחמירין גם מפנה לפנה (מ"ב ג')	לכתחילה לא יסיר ממקום שקידוש אם לא היה דעתו לאכול בפנה אחרת (ויש מחמירין גם מפנה לפנה) (מ"ב ג' שעה"צ ג')	לכתחילה לא יסיר ממקום שקידוש - דאפילו מחדר לחדר דעת הרמ"א לעיקר הדין דאם היתה דעתו לזה מתחילה אין צריך לקדש שנית ודי לנו אם נחמיר שם לענין לכתחילה ולא מפנה לפנה (דאם יכול לשמוע יוצא אפילו בבית אחר) (מ"ב ג' שעה"צ ד' שעי"ת ב')	בבית אחד מפנה לפנה אפילו הוא טרקלין גדול בדיעבד חשוב מקום אחד - ואם דעתו בעת הקידוש לאכול בפנה אחרת מסתברא דחשוב מקום אחד אפילו לכתחילה - אפילו אינו יכול לשמוע הקידוש במקום שרוצה לסעוד (ש"ע א' מ"ב ב' ג' שעי"ת ב')	בבית אחד מפנה לפנה שיהא חשוב מקום סעודה. ולא יהא צריך לחזור ולקדש
דכיון שאין מחיצת הסוכה עשויה לתשמיש אלא לשם מצות סוכה חשיב כמפנה לפנה בלא מחיצות דקיי"ל אפילו לא היתה דעתו מתחילה לכך אין צריך לקדש שנית - דמסתמא כיון דדרך הוא לבגס לסוכה כשפוסקין הגשמים לכן אף על גב דלא אתני כאתני דמי (מ"ב ה' באה"ל ומבית)	אין צריך לקדש שנית אם הסוכה בתוך הבית שהוסר היגיע ואין שם הפסק מחיצה אחרת רק מחיצת הסוכה - ויש מקילין יותר שאפילו הסוכה עשויה חוץ לביתו שמחיצת הבית מפסקת ביניהם אין צריך לחזור ולקדש אפילו לא היתה דעתו לזה מתחילה (ש"ע א' מ"ב ה' באה"ל ומבית)	דהוי לזה כמחדר לחדר - כיון שעשוי מחיצה בפני עצמה חשוב כמחדר לחדר - דחשוב על ידי זה כבמקום סעודה ולכ"ע לא יצטרך לקדש שנית (מ"ב ה' באה"ל ומבית)	צריך לברך שנית אם הסוכה עשויה מחוץ לבית והמחיצות הבית מפסקות אם אין דעתו מתחילה וצריך לקדש שנית אם לא שרואה את מקומו הראשון - ויש שסוברים שאפילו הסוכה בתוך הבית צריך לקדש שנית אם לא היה דעתו מזה מתחילה - וטוב כשרוצה לעקור אחר קידוש את דירתו לסעודה שישתה מתחילה רביעית יין במקום שקידוש או יאכל פת (מ"ב ה' שעה"צ ה' באה"ל ומבית)	מבית לסוכה אם חשוב כמחדר לחדר וצריך לברך שנית או כמפנה לפנה דהיינו מקום אחד ואינו צריך לקדש שנית
- כי יש אחרונים שמחמירין אפילו דיעבד - שיש ליחוש לדיעה זו מחשש ברכה לבטלה (מ"ב ז' שעה"צ ח')	י"א שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר או מבית לבית אינו צריך לחזור ולקדש כל שרואה מקומו - ואין לסמוך על הי"א הנ"ל רק לענין דיעבד בשעת הדחק שלא יכול לסעד במקום הקידוש - ולהלכה בדיעבד לא יחזור ולקדש אם רואה מקומו אפילו מבית לבית ולא היה דעתו לזה מתחילה (ש"ע א' מ"ב ז' שעה"צ ח')	דאפילו רואה מקומו השביל מפסיק - דס"ל דאם היה דעתו יש לצרף השיטה שס"ל דאפילו מבית לבית מהני דעתו - דס"ל דלא מהני רואה מקום כלל מבית לבית אפילו דעתו לזה מתחילה (מ"ב ז' שעה"צ ח')	צריך לחזור ולקדש אפילו רואה מקומו אם שביל היחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים מפסיק ביניהם - וי"א שאפילו אין השביל מפסיק צריך לחזור ולקדש מבית לבית אפילו רואה מקומו אם לא היה דעתו לזה מתחילה - וי"א דמבית לבית צריך לחזור ולקדש אפילו היה דעתו (מ"ב ז' שעה"צ ח')	מבית לחצר או מבית לבית כשרואה מקומו אם צריך לחזור ולקדש או חשוב מקום סעודה ואינו צריך לחזור ולקדש
שצריך להחמיר כדעת הר"ן שמחמיר בזה (באה"ל וכן)	לכתחילה לא יעשה כן אפילו מחדר לחדר לקדש במקום אחד על דעת לאכול בחדר אחר לבד אם רואה גם מקומו (באה"ל וכן)	שאינו מועיל דעתו רק כשהשני מקומות בבית אחד - דס"ל דאם יכול לשמוע המקדש משם הרי זה מקום סעודה אע"פ שאינו עומד במקום סעודתו בשעת קידוש (ש"ע א' שעי"ת ב')	מבית לבית או מבית לחצר צריך לחזור ולקדש אפילו היה דעתו - וי"א רק אם אינו יכול לשמוע המקדש משם (ש"ע א' שעי"ת ב')	מבית לחצר או מבית לבית או מחדר לחדר שקידוש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר כשאין רואה מקומו
		כיון שלא היתה דעתו לזה מתחילה (מ"ב י')	צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול אפילו בחדר אחר שבאותו בית (ש"ע ב')	קידוש בבית אחד על מנת לאכול שם ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר
	לא יפסיק אפילו לזמן קצר - ובדיעבד אם שהה עד שעברה הנאתו דכוס קידוש אין צריך לחזור ולקדש והמחמיר לחזור ולקדש הוא ברכה לבטלה (שעי"ת ב')	- כיון שנמלך ואכל מיד במקום הקידוש (מ"ב ט"ו)	צריך לאכול במקום קידוש לאלתר - ואם אכל לאלתר יצא אפילו לא היה דעתו לאכול לאלתר (רמ"א ג' מ"ב ט"ו)	לאכול במקום קידוש לאלתר
כיון שלבסוף היתה הסעודה במקום הקידוש ובודאי לא הסיח דעתו - דעיקר קידוש במקום סעודה דרבנן ואיכא חשש ברכה לבטלה - דהרי זה כדברים שהם צרכי סעודה (מ"ב י"ב באה"ל לאלתר)	י"א שאין צריך לחזור ולקדש מחמת שיצא לחוץ - וכן הלכה בדיעבד - ובפרט כשהיה צריך לעשות צרכיו דאין להחמיר לקדש שנית (מ"ב י"ב)	כיון שיצא ממקומו קודם שאכל הו"ל שינוי מקום לענין קידוש - משום הי"א שצריך לחזור ולקדש (מ"ב י"ב באה"ל לאלתר)	י"א שצריך לחזור ולקדש - וע"כ יזהר בזה מאוד (מ"ב י"ב)	יצא ממקומו לחוץ אחר קידוש ואחר כך חזר למקומו

כל הזכויות שמורות
© מנהל הרבנות הממלכתי
המכון ללימודים ולמחקר

משנה ברורה מן סימן ערג סעיף ג עד סימן רעד סעיף ב

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

ד כסלו

סימן רע"ג

שיהיה הקידוש במקום סעודה - חלק ב'

הטעם	לא יעשה - לא יצא	הטעם	יעשה - יצא	האופן / הדין
משום שינוי מקום (מ"ב י"ג)	אם לא היה דעתו לאכול מיד כגון שדעתו להפסיק בדברים אחרים והפסיק אפילו אם היה ההפסק מחמת אונס אפילו שאכל אחר כך במקום קידוש לא יצא - ואם יצא ממקומו בינתיים דעת כמה אחרונים שלא יצא (רמ"א ג' מ"ב י"ג י"ד)	- דלא חשוב הפסק (מ"ב י"ד)	אם היה דעתו לאכול מיד יצא - וכן אם היה ההפסק מחמת הדברים שהם צורך סעודה אפילו לא היה דעתו לאכול מיד יצא (רמ"א ג' מ"ב י"ג י"ד)	קידוש ולא אכל מיד אלא אחר כך
- כיון שהם בקי וגם חבירו המוציאו אינו רוצה לצאת באותו הקידוש - דאין קידוש אלא במקום סעודה והוא פטור ממצוה דהא אם נהנה במה שמתענה אין צריך לאכול (מ"ב כ' שעה"צ כ')	להמחבר אם האחרים יודעים לקדש לעצמם אינו יכול להוציאם בקידוש שלו, בין שאינו אוכל עמהם בין שכבר יצא - ולארה"ח רק לכתחילה המצוה שיקדש בעצמו - וכן המתענה בשבת אינו יכול להוציא אחרים בקידוש אף אם ירצה ליתן הכוס לאחרים לשותתו (שו"ע ד' מ"ב כ' שעה"צ כ' כ"ב)	לדידוהו הוי מקום סעודה - כיון דהאי בורא פרי הגפן הוא חובה לקידוש כקידוש דמי - כדי לחנכם במצות - דאפילו דכל הקידוש הוא רק בורא פרי הגפן לבד מכל מקום כיון דהוא מצוה עקרו נתקן שלא בשביל הנאה אלא מצוה עליו כשאר מצות - דכל הברכות אע"פ שיצא מוציא אפילו לבקי (שו"ע ד' מ"ב ט"ז י"ט באה"ל והוא)	יכול אדם לקדש לאחרים - אף על פי שאינו אוכל עמהם אפילו לברך בברכת בורא פרי הגפן אף על פי שאינה נהנה - ואפילו לקטנים שאינם בני ביתו - ואפילו בקידוש היום בשחרית שמברך רק בורא פרי הגפן - ולפרמ"ג כל הנ"ל אפילו האחרים יודעים לקדש בעצמם ולבאה"ל בדיעבד יוצא בכל גווני (שו"ע ד' מ"ב ט"ז כ' שעה"צ י"ז באה"ל והוא)	לקדש לאחרים כשאינו אוכל עמהם או כשכבר יצא ודי קידוש לעצמו (מ"ב י"ז)
דאף דיש חוב לאכול המוציא בשבת אפ"ה אין עליו החוב משום מצוה אלא כדי שיהנה מסעודת שבת ואין להמצוה עצמה חוב דהא אם הוא נהנה ממה שמתענה אין צריך לאכול (מ"ב מ"ב י"ט)	אינו יכול להוציאו אם אינו מקדש עליו או אם אינו אוכל עמהם (מ"ב י"ט)	דהאי ברכת המוציא כברכת בורא פרי הגפן כקידוש על היין דמיא (מ"ב י"ט)	אם קידוש לחבירו על הפת מוציא גם בברכת המוציא (מ"ב י"ט)	לברך לחבירו ברכת המוציא כשאינו אוכל עמהם או כשכבר יצא
כיון שאינה סעודת שם כלל (מ"ב כ')	לא יכנס לבית אחר לשמוע קידוש לבד (מ"ב כ')	כיון דהאשה אינה בקי ויכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם (שו"ע ד')	יכנס אחר לביתה לקדש לפניה דמהני זה אפילו שהוא אינו יוצא עתה בקידוש (מ"ב כ')	אשה אלמנה שאינה יודעת לקדש לעצמה
דאינו חשוב סעודה כלל - דשאר פוסקים לא ס"ל כהש"ג (מ"ב כ"ו)	מאכלין כגון פירות או שאר דברים אפילו אוכל מהם הרבה אינו חשוב הקידוש במקום סעודה ולדעת המ"ב בלילה אין לסמוך על הש"ג אפילו אין לו מחמשת המינים (שו"ע ה' מ"ב כ"ו)	דחמשת מינים נקרא מוון - דס"ל בכל סעודת שבת חשוב כקבע - דאם חלש ליבנו יש לסמוך על הש"ג - דזה השיעור שיכול לברך עליו (מ"ב כ"א כ"ז)	כגון לחם או מיני תרומות מחמשת מינים - ולהש"ג אף בפירות ולדעת המ"ב בשחרית יש להקל אם חלש ליבנו קצת ואין לו מחמשת מינים לסעוד אחר הכוס - והשיעור שצריך לאכול הוא כזית (שו"ע ה' מ"ב כ"א כ"ז)	מאכלין שיאכל אחר שמקדש שעל ידו זה יהא הקידוש במקום סעודה כשיאכל מהם
דאינם טועד הלב לא חשוב סעודה - דהשתיית הרביעית יין ששתה המקדש זה מהני שיחשב מקום סעודה רק להמקדש עצמו ולא לאחרים - ד"א דבקידוש אינו יוצא בשתיית יין אלא ברביעית לבד מהיין של קידוש - דלכמה אחרונים אינו יוצא בין שיחשב מקום סעודה (מ"ב כ"ו כ"ז שעה"צ כ"ט)	אם שתה שכר או שאר משקין אפילו אם היו חמר מדינה אין יוצא בהם הקידוש במקום סעודה - וי"א דאפילו ביין אינו יוצא ידי קידוש במקום סעודה - ולכו"ע לא מהני לאחרים לצאת ידי קידוש במה שהמקדש שותה כל הכוס אף שהוא מחזיק רביעית - ולדינא בקידוש בלילה אין להקל אם לא ישתה עוד רביעית מלבד היין של קידוש ואפילו אם ישתה עוד רביעית יש לעיין אם יצא בקידוש בלילה (מ"ב כ"ה כ"ז שעה"צ כ"ט)	דיין טועד הלב - שאו חייב עליו ברכה אחרונה - ואפילו אם נאמר דבעלמא אין צריך רביעית לברכה אחרונה אפ"ה לענין שיהא נקרא במקום סעודה לא חשוב בפחות מרביעית יין - ד"א דאינו יוצא ביין (מ"ב כ"א כ"ב כ"ה שעה"צ כ"ט)	אם שתה יין - כשיעור רביעית יצא ולמ"ב יצא רק בשעת הדחק - וכן יש להקל בקידוש בשחרית אם אין לו כ"כ יין (שו"ע ה' מ"ב כ"ב שעה"צ כ"ט)	משקין שיכול לשתות אחר שמקדש שעל ידו זה יהא הקידוש במקום סעודה כששתה מהם
היום השליח ציבור מכוון כשמקדש רק משום מנהג (ולא אמרינן דקידוש מדרבנן דאי אמרינן דהקידוש מדרבנן כדעת המ"א ה"ל כמצות דרבנן שאין צריך כוונה לצאת) (שעה"צ ל"ד באה"ל וכגון)	כשהשליח ציבור מקדש בומננו בבית הכנסת לא יצא השומע אפילו אם יכון לצאת ורוצה לסעוד שם אחר כך אם לא נתכוון הש"צ להוציאו (מ"ב ל')	דמסתברא כן דשפיר הוי מקום סעודה ואפשר דמותר אפילו לכתחילה כיון שמכוון השומע לצאת מקרי קיבועת אפילו אם הוא בבית אחר (שעה"צ ל"א באה"ל ואם)	מותר אפילו לכתחילה לקדש בביתו כדי שישמע שכנו הדר בבית אחר ויכול לצאת בו - אפילו כשמקדש על הפת - ואם שכינו אינו יכול לקדש בעצמו מהני הקידוש שלו אפילו הוא אינו אוכל בעצמו (שו"ע מ"ב כ"ח)	לצאת ידי הקידוש כשישמע מהמקדש בבית אחר
- דס"ל שהנירות לעונג נצטוו ולא לצער - דאי לאו הכי צריך לאכול במקום נר (שו"ע ז' מ"ב ל"ב)	- י"א שאין הקידוש תלוי בנר - ומסתברא שאם נהנה בחצר יותר מקדש בחצר ואוכל שם אף על פי שאינו רואה הנר - והכי מסתברא במצטער הרבה (שו"ע ז' מ"ב ל"ב)	- הרבה גדולי ראשונים סבירא להו דעיקר הסעודה תלייה בנר וממילא צריך להיות הקידוש במקום הנר דאין קידוש אלא במקום סעודה (באה"ל והכי)	- י"א שאין מקדשין אלא לאור הנר - והכי מסתברא שיעשה כן דהיינו שיקדש ויאכל לאור הנר - ואפילו במצטער דמסתברא שאין צריך לאור הנר מצד הפרמ"ג דיותר טוב שיקדש בבית לאור הנר ויאכל מעט אחר כך יגמור סעודתו בחצר (שו"ע ז' מ"ב ל"ב)	לקדש ולאכול במקום הנר

כל הזכויות שמורות
אוסף העקרונות של רשות
© מהדורה המעודכנת

משנה ברורה
מן סימן ערג סעיף ג עד סימן רעד סעיף ב

דפי סיכום

מהזור שינתיים
חלק ב'

ד כסלו

סימן רע"ד דיני בציעת הפת בשבת

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
	אם אין לו פת שלימה אינו מעביר ויכול לקדש אפילו על כוית פת (מ"ב ב)	זכר למן דכתיב לקטו לחם משנה (מ"ב א')	ברצע על שתי ככרות שלימות בין בשבת ובין ביום (ש"ע א')	הפת שיבצע בו בשבת ויו"ט
		שהיו גם כן בנס המן (מ"ב א')	גם נשים מחייבות בלחם משנה (מ"ב א')	נשים בלחם משנה
		דלא אמרינן דעומד לחתוך כחתוך דמי וי"א כיון דאיכא אינשי דאכלי אף שנשרף ונחרך לאו כעומד לחתוך קרינן בה (שע"ת א')	ענה שנפתרה קצת ועדיין לא נחתך ממנה י"א דיוצאין בו לענין לחם משנה (מ"ב ב)	ענה שנשרפה לענין לחם משנה
		כדי שכולם יצאו בלחם משנה (מ"ב ב')	נכון לנהוג שזה שבוצע יכוין לפטור כל המסובין בברכת המוציא וגם יאמר להמסובין שיכוונו לצאת בברכתו (מ"ב ב')	לכוון לפטור בברכת המוציא
		דהוא מדרך ענה (מ"ב ב')	כשמוציא אחרים יאמר ברשות רבותי אף על פי שהוא הבעל הבית או כשהוא הגדול (מ"ב ב')	לומר ברשות רבותי כשמברך המוציא
			אנחה השתי ככרות בידו בשעת שמברך המוציא (ש"ע א' מ"ב ג')	לאחוז הלחם כשמברך
שהרי לא נאמר לחם משנה אלא בלקיטה (מ"ב ד')	אין צריך לבצוע רק אחד, וכן נוהגו העולם (ש"ע א')	כפירוש הרשב"א (מ"ב ד')	רש"ל והש"ל נהגו לחתוך שניהם ואם מקפיד על הרוצאה יעשה שלש חלות גדולות ושלש חלות קטנות ובכל סעודה ברצע אחת גדולה ואחת קטנה (מ"ב ד')	לבצוע השתי ככרות
משום דאין מעבירין מן המצות (מ"ב ה')	ביום השבת או בליל יו"ט (וכ"ש יו"ט ביום) ברצע על העליונה ולהביח אפילו בליל שבת ברצע על העליונה (רמ"א א' באה"ט ב')	הטעם הוא על דרך קבלה - כדי שלא יעבור על המצות כשיבצע על התחתונה (רמ"א א' מ"ב ה')	בליל שבת ברצע על הככר התחתונה - ולהמ"א בתחילה יניחנה למעלה בשעת אמירת ויכולו ובשעת המוציא יקח העליונה בידו וינוחנה למטה ויבצע עליו ולט"ז יניח התחתון קרוב אליו יותר מן העליון כדי שימצא שפוגע תחילה בתחתונה (ש"ע א' מ"ב ה')	לבצוע על הככר התחתונה או על העליונה
כדי שיהיו הככרות שלימות כשמברך עליו (מ"ב ה')	לא יחתוך בהלחם עד אחר הברכה (מ"ב ה')		המוקדקים רגילים לרשום בסכין קודם הברכה (מ"ב ה')	לרשום בסכין ולחתוך קודם שמברך המוציא
			אם אין לו בשבת פת ישראל כי אם פת אינם יהודים מותר לאכול ממנו (מ"ב ד')	לאכול בשבת מפת אינם יהודים
דמחוי כרברבתן (מ"ב ו')	בחול לא יבצע פרוסה גדולה (מ"ב ו')	משום חביבות המצוה, ולא מחוי כרברבתן כיון שאינו עושה כן בחול (מ"ב ו')	מצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה (ש"ע ב')	לבצוע פרוסה גדולה
- דכלם צריכים לסמוך על הברצע שיש לפניו לחם משנה (מ"ב ח')	אסור להמסובין לטעום עד שיטעום הברצע אם כל אחד צריך מלחם הברצע אף על פי שנתן הברצע לפני כל אחד ואחד את חלקו - וכן אם אין לפני כל אחד לחם משנה אף על פי שיש לכל אחד ככרו שיאכל ממנו כלם אסורים לטעום קודם הברצע (ש"ע ג' מ"ב ו' ח')		אם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שערדין לא טעם הברצע אף על פי שהברצע מוציאם בברכתו (ש"ע ג' מ"ב ח')	שיטעמו כולם קודם שיבצע הברצע
דאלו השני סעודות עיקר כבוד שבת (מ"ב ט')	אי אפשר לעשותם בלא פת אפילו לדעת המקילין לענין סעודת שלישית (ש"ע ד' מ"ב ט')		צריך לעשותה על פת ואם יש לו אונס שאינו יכול לקיים סעודת ערבית ידחה הסעודה עד למחר ויאכל השלש סעודות ביום ובלבד שיקדש בלילה ויאכל מיד אחר הקידוש כוית מחמשת המינים או שישתה רביעית יין (ש"ע ד' מ"ב ט')	לעשות הסעודה של שבת בערבית ושחרית על __
	להרא"ש אם החסרון אינו יותר מחלק אחד ממ"ח לא מקרי חסרון (שע"ת א')		י"א דחשוב חסרון ויש מפקפקין שיהא חשוב חסרון (שע"ת א')	חסרון מועט מהכבר שיהא חשוב חסרון ולא שלם
כיון דאין מפרשין רק חתיכה קטנה מצד הכרה, ולא עושה אותה פרוסה מחמת שבויה עליו (שע"ת א')	י"א שאינו חשוב חסרון (שע"ת א')	כיון שחסר	על יכול לצאת בפת הבא בכיסנין ולבצוע עליו כשקובע עליו (שע"ת א')	חסרון מהכבר מצד הכרח כגון ששכח לטול חלה קודם שאפה ונטלה אח"כ או שהצריך קליפה או נטילה מחמת איסור לבצוע על פת הבא בכיסנין
	אין להניחה לחם משנה - ואין ללמוד ממעשר לומר ששבת קובעת (שע"ת א - ג')	דכיון שקובעין ומברכין עליהם ברכת המזון לחם הוא ומברכין עליהם המוציא (שע"ת ג')	- שגם לחם הפנים היו מסדרין ביו"ט שחל בשבת ע"כ אין לבטל הסדר בכל יו"ט שעושין ג' סעודות (שע"ת א')	לסדר הי"ב ככרות קטנות לכל סעודה
דאין מקיימין שבת ראש השנה ג' סעודות והשע"ת לא יודע מני"ל, וגם מה יש בסדר הי"ב חלות עם ג' סעודות (שע"ת א')	אין מסדרין הי"ב חלות בשבת וראש שנה או ערב פסח שחל בשבת (שע"ת א')		עפי"י הארי"ז מוסרין על השלחן י"ב ככרות קטנות לכל סעודה ששה על גבי ששה כמין שני סגולים ולוקחין ב' האמצעים ובוצעים מאחד - ואף מי שאינו יודע הכוונות אם רוצה לישר מעשיו באופן הנהוגים מארי דרוין ולבו לשמים שיהא חשוב לפניו ח' כאלו כוון, הא מילתא מעלייתא היא - ואף ביו"ט שחל בשבת יש לסדר הי"ב לחמים (שע"ת א')	

מתי מותרין המסובין לאכול?

אין המסובין רשאים לטעום עד שיטעום הבוצע, אע"פ שנתן הבוצע לפני כל אחד ואחד את חלקו, ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אע"פ שעדיין לא טעם הוא, ואע"פ שהוא מוציאם בברכתו. סעודה זו ושל שחרית אי אפשר לעשותה בלא פת, ואם יש לו אונס שאינו יכול לקיים סעודת ערבית ידחה הסעודה עד למחר שיאכל ג' סעודות ביום, ובלבד שיקדש בלילה ויאכל מיד אחר הקידוש בזית מחמשת המינים או שישתה רביעית יין.

נגד איזה נרות אסור לקרות בשבת?

אין פולין ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו אינו מוציא בפיו, וה"ה שאין בודקין הציצית וכל כה"ג דבר הצריך עיון שמה יטה, ואפילו בעיון מועט והגר"ז ב' דדוקא בשצריך עיון הרבה ולדינא צ"ע, ואפי' הוא גבוה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו, ומטעם זה יש לאסור אפי' הוא בעששית או קבוע בחור שבכותל, ואם הוא גידם בשתי ידיו או שהיו ידיו קשורות מאיזה סבה מותר לקרות לאור הנר. ואם היא סגורה במפתח יש מתירים, ויש אוסרין בכל גוונא, ויש שמצדד להתיר בשמסר המפתח לאדם אחר דדמי לאומר לחבירו תן דעתך עלי שלא אטה דמותך, וע"י קשר משנה דמי לסגורה במפתח. אסור לקרות לאור הנר ביום במקום האופל.

בנרות של שעוה וחלב ונפט האם מותר לקרות?

בנר של שעוה וחלב שלנו אסור לקרות שמא ימחוטו, ונהגו להקל לבדוק כלים וציצית ולקרות אצל נר של שעוה וה"ה אצל נר של חלב, ושלא לצורך יש להתמיר וה"ה בנר של נפט, וי"א דבנר של שעוה שייך ג"כ שמא יטה, ואנשי מעשה כותבין על חתיכת נייר באותיות גדולות שבת היום ואסור להדליק, ומרבקין מבעוד יום הנייר במקום (השריפיל) וע"ז בודאי יש לסמוך להקל. וי"א דראוי לנהוג שימשוך בע"ש הפתילה לחוץ שיהיה ארוך רב כדרכו בחול ויתן הרבה נפט בלאמפ, ואז אין חשש שמא יתקנו בשבת, ויש לסמוך להקל לענין ת"ת שלא לבטל, וכ"ז אם א"א לו באופן אחר אבל לכתחלה בביתו טוב ונכון שיעשה באופן ההיתר לכ"ע כנ"ל. ומ"מ בנרות הטובים שלנו [שקורין סטארין] מותר לקרות לפנייהם לכ"ע. ואם עומד נר של שמן ונר של שעוה וחלב סמוכים להדליק אין להתיר לכ"ע, אך בנר שמן ונר שקורין (סטארין) מותר לקרות לפני הנר שמן כ"ז שהסטארין דולק.

שנים או רבים בבהכ"ג האם מותרים לקרות?

ודוקא אחד, אבל שנים קורים ביחד שאם בא האחד להטות יזכירנו חבירו, אבל אין פולין אם לא שאחד מפלה והשני משמרו. ודוקא לענין קריאה שהוא מלתא דמצוה התיירו בזה אבל לא לענין רשות, ויש חולקין ע"ז. והוא שקורים בענין אחד שאז ישגיח האחד במה שיעשה חבירו אבל בשני ענינים לא אפילו הוא בספר אחד, וצ"ע אם מהני בזה באומר אחד לחברו תן דעתך עלי, וכן כה"ג לענין שני ספרים בענין אחד לדעת ה"ה דלקמן, ואולי יש להקל בזה במקום הצורך.

בשני ספרים בענין אחד האם מותר לקרות?

י"א דבשני ספרים אפילו בענין אחד אסור, ולכן אסור לומר פיוטים בליל י"ט שחל להיות בשבת בבהכ"ג, וכ"ש יחיד בביתו דאסור לאור הנר, אבל שאר התפלה מותר לקרות בסידור

לאור הנר, ואפילו להמקילין בנר של שעוה וחלב אסור משום לא פלוג דלפעמים יהיה בבהכ"ג נרות שמן, וה"ה שאין לומר הזמירות שאומרים בשבת בבית אם לא מי שרגיל קצת בהם, או שאומר לחבירו תן דעתך עלי שלא אטה. ובמדורה אפילו עשרה אין קורין אפילו בענין אחד, ואם ביקש לאחד שיתן דעתו עליו שלא יחתה מותר. ואע"פ שמותר להתחמם נגד המדורה מ"מ אין לישב בסמוך אצל זנבות האודים, ואפילו הם סמוכין זה לזה וקורין בענין אחד ובספר אחד ג"כ אסור, וי"א דלא חיישינן לזה.

אדם חשוב ותשב"ד והמלמד האם מותרים לקרות?

אדם חשוב שברור שאין דרכו בחול להטות מותר בכל גוונא, אבל מסתמא לא אמרינן כן דיש גם באדם חשוב שדרכו להטות בחול, ועכשיו אין להתיר באדם חשוב כי כמה פעמים ראינו שמתוך עיון שוכחים ומטשים ומוחטים, ומ"מ בהצטרף לזה ג"כ נר של שעוה וחלב אין להתמיר בזה. תשב"ד קוראין לאור הנר אפי' אין רבן עמם, וי"א דאז אסור. הרב יכול לראות לאור הנר מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות בפיו בספר, וקורא כל שאר הפרשה על פה, וכל שיודע הפרשה ע"פ ובקצת צריך לראות בספר שרי, וה"ה אם יודע איזה סוגיא ומסכת כה"ג.

תפלות והגדה של פסח האם מותר לקרות?

ליל פסח שחל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוי בעין ראשי פרקים דאין ע"ה שלא תהא שגורה בפיו קצת. ומטעם זה יש להתיר למשכים בשבת לבהכ"ג ומתפלל לאור הנר הדולק שם מבע"י, לפי שהתפלה ושאר דברים שהוא אומר ודאי שגורים בפיו יותר מן ההגדה בפסח, אבל ללמוד שם אסור. ואם הוא ע"ה שלא למד מעולם ואין שגור בפיו כלל בלי סידור, ואין לו שם שום אדם שיבקשהו שיתן דעתו עליו שלא יטה, מ"מ יש להקל שלא לבטל מצות הגדה אפי' אין לו רק נר של שמן.

האם מותר להבחין בבגדים הדומין לאור הנר?

כלים הדומים זה לזה וצריך עיון להבחין ביניהם אסור לבדוק לאור הנר, ואפי' להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור לבדוק, ואין חילוק בין בדיקת שמש קבוע לאינו קבוע ואפילו ע"י עצמו אסור, וי"א דאין אסור בדיקה כ"א בשצריך עיון רב להבחין ביניהם ואז אסור אפילו ע"י עצמו, ובנר של שעוה וחלב יש להקל בשאינו צריך עיון רב.

שמש הצריך לבדוק כלים האם מותר נגד אור הנר?

שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר מפני שאינו מכירן, בין בנר שמן זית בין בנר של נפט שאורו רב. ונפט לבן אין מדליקין בו בחול וכ"ש בשבת. ויש מתירין בשל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע, ובשמן זית וכן בשאר שמנים לכ"ע אסור, ולעת הצורך יש לסמוך על דעה זו, אבל שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר של נפט כוסות מפני שא"צ עיון הרבה, ושל שאר שמנים אסור. ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לכתחלה לבדוק, ואם עשה מעצמו אין מוחזין בידו. מסתכל אדם מה שבכוס ומה שבקערה לפני אור הנר ואינו חושש, וכ"ז לא הותר רק בשאינו צריך עיון הרבה, והגר"ז מקיל בזה אפילו בשצריך עיון הרבה. נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות משום ביזוי מצוה.

הגות בעצמך... לעקטע"ר שיש לו כפתור שיכולין לסבבו שיוסיף אורה האם מותר להיות דלוק בשבת?

כל הזכויות שמורות
המחיר למוסדות מ"ל ויחסי
© המחלקה המסלול

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

לימודי שולחן ערוך ארוך
עם משנה בחרה

דפי שיעורים ושיבלאות

משנה ברורה

מן סימן רעד סעיף ב
עד סימן רעו סעיף א

ה' כסלו

מוחזור שיעורים

חלק ב'

1800 466-7593

www.HichusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי ישות
מהנהלת המפעל ©

מ"ב ס"ק ד
והטעם דבזה לא שייך שמא
יטה רק שמא ימחוט

שמא יטה
סימן רע"ה - שו"ע סעיף א
ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו
אינו מוציא בפיו, שמא יטה.

והוי זהיר...

סימן רע"ה - שו"ע סעיף י"ב
הגה: נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות, משום ביזוי מצוה.
מ"ב ס"ק כ"ז
ובקטנים אסור בלאו הכי משום סכנה דאתי לידי נכפה

דברים האסורים לאור הנר הלכות שבת סימן ער"ה

לבער הכינים מהבגדים	אפי' שני אנשים מבערים (מ"ב ה')	כשהשני משמרו (מ"ב ה')
לקרא בספר	אפי' גבוה עשר קומות או קבוע בעשית או בחור	יש מתירין אם סגורה ומותר כשנתן המפתח לאחר (מ"ב ב')
נר שעוה וחלב	נוהגו להקל ויש להחמיר (מ"ב ג')	בנירות הטובים כשלנו (מ"ב ג')
כשקוראים כמה אנשים יחד	כשעוסקים בשני ענינים או שני ספרים (שו"ע ב')	כשקוראים בענין אחד ודוקא קריאה דמצוה (מ"ב ו')
לומר פיוטים בביהכ"ג או הזמירות בבית	אפי' כשיש שם רבים וכ"ש ביחיד (מ"ב ט')	אם רגיל קצת בהם (מ"ב ח' י"ח), וליל יו"כ (שו"ע ח'), או הגדה ליל פסח (שו"ע ט')
שיש אחר עמו	אפי' האחר אינו עסוק (שו"ע ג')	כשאומר לו תן דעתך עלי שלא אתה (מ"ב י')
אדם חשוב	כשאינו ברור שדרכו שלא יטה בלמודו ובזמנו אסור (מ"ב י"ב)	כשברור שאין דרכו להטות בלמודו ובזמנו רק בשל שעוה וחלב (מ"ב י"ב)
לאור מדירה	אפילו עשרה בענין אחד (מ"ב י"ג)	ביקש מחבירו שיתן דעתו עליו שלא יטה (מ"ב י"ג)
להתחמם לאור המדירה	ל"ז כשיושב בסמוך אצל הזנבות האודים (מ"ב י"ד)	ל"ז כשאינו סמוך כ"ב שיגע ויש מקילין בכל אופן (מ"ב י"ד)
תינוקות של בית רבן	ליש פוסקים כשאין רבן עמהם (מ"ב ט"ו)	כשאין פושטין ידיהם אלא על פי רבן ואפי' אין רבן עמהם (מ"ב ט"ו)
פרק במה מדליקין והלכות שבת	הלכות שאין נזכר אסור הדלקה (מ"ב ט"ז)	במה מדליקין והלכות שנזכר אסור הדלקה (מ"ב ט"ז)
לסדר ראשי הפרשיות	כשמעיין תמיד בספר (שו"ע י')	כשיודע בעל פה ורואה קצת (שו"ע י')
להבין כלים או בגדים	אם צריך עיון וכ"ש עיון רב (שו"ע י"א)	כשאינו צריך עיון או בנר שעוה וחלב אם לא עיון רב (מ"ב י"ט)
שמש שאינו קבוע לבדוק כוסות	בכל השמנים (שו"ע י"ב)	ויש מתירין בשל נפט (רמ"א י"ב), ומותר לעת הצורך (מ"ב כ"ב)
שמש קבוע לבדוק כוסות	בשמך זית שאין מורין להיתר	כשאינו צריך עיון רב משני נקיות היתירו (מ"ב כ"ד)

אסור באופן

אסור באופן

אסור באופן

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה המס'ל

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
גזירה שמה יטה הנר להביא השמן לפי הפתילה כדי שידלק יפה (מ"ב א')	להפרמ"ג אסור אפילו צריך רק עיון מועט אסור לעשותו לאור הנר (שו"ע א' באה"ל ואין)		לדעת הגר"ז אם צריך רק עיון מועט מותר (באה"ל ואין)	לעשות לאור הנר דבר הצריך עיון (כגון לבער את הכינים מהבגדים או לבדוק הציצית וכדומה)
גזירה שמה יטה הנר להביא השמן לפי הפתילה כדי שידלק יפה (מ"ב א')	אסור לקרות בספר לאור הנר אפילו אינו מוציא בפיו (שו"ע א')			לקרות בספר לאור הנר
שלא חלקו חכמים בדבר ובכל דבר הנאסר עליו אמרינן לא פליג (שו"ע א' באה"ל ואפילו)	אסור אפילו הנר גבוה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו או כשנר בעששית או קבוע בחול (שו"ע א')	משום שאינו יכול ליגע הנר ולפי מה שחילוק הט"ז לעינין אדם הקורא אמרינן דלא נאסר על איש כזה מעולם כמו שמצינו שמותר לאדם חשוב דלא נאסר לו מעולם (באה"ל ואפילו)	מותר לאדם הגידם בשני ידיו או כשהשני ידיו קשורות באיזה סיבה לקרות לאור הנר (באה"ל ואפילו)	הנ"ל כשהנר גבוה שאינו יכול ליגע אליו או כשהנר בעששית או קבוע בחור או כשהאדם גידם בשני ידיו או שהם קשורות מאיזה סיבה
	י"א יש להחמיר אפילו נתן המפתח לאדם אחר (שע"ת)	דדמי לאומר לחבירו תן דעתך עלי שלא אטה (מ"ב ב')	הא"ר מצדד להתיר כשמסר המפתח לאדם אחר (מ"ב ב')	הנ"ל כשהנר בעששית סגורה בפתח
		דדמי לסגירה בפתח (שעה"צ ב')	מותר למ"ד שמתיר בסגירה במפתח (שעה"צ ב')	הנ"ל כשהנר בעששית וסגירה בקשר משנה
שצריך עיון כמו בלילה וגזירה שמה יטה	אסור לקרות לאור הנר ביום במקום האופל (מ"ב ב')			לקרות לאור הנר ביום
דבזה נמי גזרו שלא לקרות לפניה - אף על פי כן יש ליחוש שמה ימחוט דהיינו שמסיר ראש הפתילה להסיר חשכה ונמצא שהוא מכבה - דהא יש אומרים דהכיבוי הוא מלאכה דאורייתא (מ"ב ג' ד')	אסור אפילו הנר של שעה - אף שהוא כרוך על הפתילה כעין נרות של שעה וחלב שלנו ולא שייך בו שמה יטה - וכתב המ"א דשלא לצורך יש להחמיר כן - וכתב הא"ר בשם המלבושי יו"ט דבנר של שעה שייך שמה יטה וכן כתב הגר"א דשייך גם בנר של חלב (שו"ע א' מ"ב ג' ד')	דס"ל דלא שייך שמה יטה רק שמה ימחוט וכיבוי הוא מלאכה שאינה צריכה לגופה ולא היא אסורא דאורייתא ולראב"ד מותר בנר של חלב כיון דמאיס (מ"ב ב' באה"ט ג')	הבי"ח בשם רש"ל וכן כתב הט"ז כתב דנהגו להקל לבדוק כלים וציצית ולקרות אצל נר של שעה והיה אצל נר של חלב (מ"ב ד')	הנ"ל כשהנר של שעה או של חלב
		דלא שייך שמה יטה רק בדבר שדרכו להטות לפעמים בחול כדי שידלק יפה ובנר סטארין ידוע דאין צורך להיטה כלל לעולם וכל שכן דלא שייך בו שמה ימחוט דאורו צלול מאוד ואין צריך כלל לזה (מ"ב ד')	דעת המ"ב בנרות הטובים שלנו שקורין סטארין מותר לקרות לפניהם לכו"ע (מ"ב ד')	הנ"ל בנרות הטובות שלנו שקורין סטארין
	בנר שמן אצל נר של שעה אסור אפילו לדעת המהרש"ל (באה"ל ונר)	כמו שמותר נר כשר אצל נר פסול (באה"ל ונר)	בנר שמן אצל נר שקורין סטארין מותר לקרות לפני הנר של שמן כל זמן שהסטארין דולק (באה"ל ונר)	להתיר הנ"ל לקרות אצל נר של שמן כשיש שם גם נר של שעה לדעת מהרש"ל דמיקל בנר של שעה אצל נר של שמן כשיש שם גם נר שקורין סטארין לדעת המ"א שמתיר נר כשר אצל נר פסול

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה המסלול

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
דבביתו טוב ונכון שיעשה באופן ההיתר לכו"ע ובאופן זה בוודאי יש לסמוך להקל חר"א דעת המהרש"ל דסגירה במפתח מותר וה"ה קשור בקשר משונה וגם שבכל שעה רואה לעינו איסור בהדלקה בשבת דמי קצת לקריאת פרק במה מדליקין ועוד דדמי למישמבקש מחבירו שיוכיירו (באה"ל לאור)	לכתחילה בביתו יכתוב על התו... נר באותיות גדולות "שבת היום ואסור להדליק" ומדבקין מבעוד יום הנר במקום השראפי"ל (באה"ל לאור)	דרך של הלאמפין שלנו דדרכן הם שדולקין מעת שמתחילין להדליק אותם עד סוף הדלקה בדרך אחד ואין האור מתמעט כלל חוץ בסוף כשנשאר מעט נפט בשולי הכלי או מתמעט אורו ואז אינו מועיל אם יסבב הפתילה לחוץ כי תיכף חוזר ומתמעט כבתחילה ויותר מתמעט לפי שעושה פחם בראש הפתילה וקודם לכן אין חשש שיסבב להרבות האור דמסתמא תיקן בערב שבת שידלק האור כל כך כפי הצורך שלו - דאז אין חשש שמה יתקנו בשבת - דאז נוכל לצרף דעת האו"ז שמתיר בציבור וס"ל דכל בציבור הוי לה כתרי בחד ענינא בצירוף הסברא הנ"ל (באה"ל לאור)	ר"ב דאנשי נוהגים להקל - וראוי לנהוג שימשוך בערב שבת הפתילה לחוץ שיהיה אורו רב כדרכו בחול - וכתב הבאה"ל אפילו שאין ההיתר ברור יש לסמוך להקל לענין תלמוד תורה שלא לבטל - ובפרט אם לומד בבית המדרש אצל נר של נפט אם אי אפשר לו באופן אחר (באה"ל לאור)	לבער הכינים או לקרות לאור שגר שקורין לאמפ שנותנים גאז בנרות
דכשכל אחד מבער אחר כינים אז כל אחד בודק במקום אחר והו"ל כמו לענין קריאה בב' ענינים (ט"ז ג')	אסור לבער הבגדים כששניהם מבערים (מ"ב ה')	שזה בוודאי מותר (מ"ב ה')	מותר לאחד לבער כשהשני משמרו (מ"ב ה')	לבער כינים מבהגדים כשיש שני אנשים
- דאפשר דכל אחד טרוד דבענינו לא יעיין עליו היטב - שכל אחד מעיין בספרו ואינו משגיח במה שעושה חבירו - דאפשר דכל אחד טרוד בספרו (מ"ב ז' באה"ל בשני)	אסור כששניהם קורין בשני ענינים אפילו בספר אחד - והבאה"ל מסופק אם אפילו אומר לחבירו תן דעתך עלי - ויש אומרים דבשני ספרים אסור אפילו בענין אחד - והבאה"ל מסופק אם אפילו אומר לחבירו תן דעתך עלי (באה"ל בשני)	שאם בא אחד להטות יזכרנו חבירו - שאז ישגיח האחד במה שיעשה חבירו (שו"ע ב')	מותר כששניהם קורין ביחד - בענין אחד - והבאה"ל כתב דאפשר דיש להקל כשאחד אומר לחבירו תן דעתך עלי בשני ענינים בספר אחד או בענין אחד בשני ספרים - ולפי לשון המחבר סעיף ג' משמע דמהני תן דעתך עלי בב' ענינים (שו"ע ב' באה"ל בשני - אפילו)	לקרות שהוא מלתא דמצוה לאור הנר כשיש שני אנשים ושניהם קורין
שאין מקילין מטעם שהשני יזכרנו אלא לענין קריאה שהוא מלתא דמצוה (מ"ב ו')	אסור לשנים יחד כמו שאסור לאדם אחד (מ"ב ו')	דכתיב דדוקא אין פולין שניהם דשם הוא בודק במקום אחר והו"ל כמו לענין קריאה משמע דשניהם שוים (מ"ב ו')	לדעת הט"ז משמע שמותר באופנים שמותר לעינן לקרות לאור הנר (מ"ב ו')	לעיין שני אנשים ביחד להאור הנר בדבר הרשות
לפי הי"א דאסרו שני ספרים אפילו בענין אחד - דהבית הכנסת שם שכיחי רבים יש להחמיר בכל גונא שלא לומר הפיזטים משום לא פלוג דפעי=מים יהיה הנרות שמן ואיכא חשש איסור שמה יטה (מ"ב ח')	אסור לומר פיזטים בליל יו"ט שחל להיות בשבת בביהכ"נ וכל שכן בביתו - אפילו בנר של שעה וחלב אפילו לדעת המקילין בנר של שעה ושל חלב אסור בביהכ"נ (רמ"א ב' מ"ב ח' ט')	שהתפלה מצויה בפי הכל ואין צריך עיון רב והוי כמו ראשי פרשיות (מ"ב ט')	שאר תפלה מותר לקרות בסידור לאור הנר (מ"ב ט')	להתפלל ולומר פיזטים בליל שבת או בליל יו"ט שחל להיות בשבת בבית הכנסת
		כמו שמותר לקרות הגדה בספר (מ"ב ח')	אם רגיל קצת בהם (מ"ב ח')	לומר הזמירות שאומרים בשבת בבית
דחיישינן שלא ישגוהו עליו ויבוא להטות (מ"ב י')	אסור אם אינו אומר להם כלום אפילו יש בנר בית הרבה ולדעת התרומה לא מהני דעתך עלי אם אינו קורא עמו (מ"ב י' באה"ל אפילו)	דוודאי יעיין עליו כשאומר לו דעתך עלי - שאין אומרים דאשה דעתה קרובה אצלו ואינה משמרתו (מ"ב י"א באה"ל אפילו)	מותר אם אומר לאדם אחר תן דעתך עלי שלא יטה - ומותר אפילו כשאומר כן לאשתו (שו"ע ג')	לקרות לאור הנר כשיש אחרים עמו בבית

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה המעלי

משנה ברורה
מן סימן רעד סעיף ב עד סימן רעו סעיף א

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

ה כסלו

סימן רע"ה

דברים האסורים לעשות לאור הנר - חלק ג'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
דיש גם באדם חשוב שדרכו להטות כדאיתא בגמרא ר' ישמעאל בן אלישע שהיה משים עצמו על דברי תורה כהדיוט - כי כמה פעמים ראינו שמתוך עיון שוכחים ומטים ומוחטים (מ"ב י"ב)	סתם אדם חשוב אסור ולפרמ"ג עכשיו אין להתיר בעדם חשוב (מ"ב י"ב)	כיון שברור שלא יטה לא נאסר על איש זה מעולם (באה"ל ואפילו)	מותר לאדם חשוב שאין דרכו להטות בחול וברור לו שאין דרכו להטות בשעת למידו ולדעת המ"ב מותר אפילו לפי חומרת הפרמ"ג כשהנר היה של שעורה או חלב (שו"ע ד' מ"ב י"ב)	שיקרא אדם חשוב לאור הנר
דהואיל ויושבים רחוקים זה מזה ועוד שזנבות האידום סמוכים להם אין זה מכיר כשהוא חבירו להבעיר ולחתות (שו"ע ה')	אסור לקרות לאור המדירה אפילו עשרה כאחד בעינן אחד אפילו שלאור הנר מותר (שו"ע ה' מ"ב י"ג)		מותר אם ביקש אחד שיתן דעתו עליו שלא יחתה (מ"ב י"ג)	לקרות לאור המדירה
דיש ליחוש שיגע בהם כדי שיבערו היטב כדרך שמהפכין בזנבות האודים (מ"ב י"ד)	לדעת הט"ז אסור ליטב בסמוך (מ"ב י"ד)	מותר להשתמש נגד המדורה אפילו נעשית המדורה מדברים שאין עדיין בהם פתילה בשבת דאף מבעיר חבירו ולא כריך ... (באה"ל מדורה)	מותר להתחמם נגד המדורה וי"א דמותר אפילו ליטב בסמוך (מ"ב י"ד)	להתחמם נגד המדורה וליטב בסמוך אצל זנבות האודים
	יש אסורים שלא בפני רבן (מ"ב ט"ו)	שאין פושטין יד לשום דבר אפילו בחול אלא על פי רבן ולא אתו לאנצלניי דכל שעה מתיראין שיבוא רבן ולא יטו (מ"ב ט"ו)	מותר בפני רבן ומשו"ע משמע אפילו שלא בפני רבן (שו"ע ו' מ"ב ט"ו)	שיקרא תינוקת של בית רבן לאור הנר
	שאר הלכות שבת שאינו מזכיר ענינו איסור הדלקה אסור (מ"ב ט"ז)	שהרי מזכיר איסור שבת ואיך ישכח להלדיק (מ"ב ט"ז)	מותר פרק במה מדליקין או הלכות במה אסור להדליק (שו"ע ז' מ"ב ט"ז)	לקרות פרק במה מדליקין לאור הנר או הלכות שבת
		מפני שאימת יו"כ עליהם (שו"ע ח')	נהגים לקרות (שו"ע ח')	לקרות יו"כ במחזורים
	עם הארץ שלא למד מעולם ואין שגור בפיו כלל בלי סדור אסור אם יש שם אדם אחר ויכול לבקש ממנו שיתן דעתו עליו שלא יטה (מ"ב י"ז)	משום דהוי כראשי פרקים דאין עם הארץ שלא תהא שגורה בפיו קצת - שלא לבטל מצות הגדה שהוא מן התורה (שו"ע ט' מ"ב י"ז)	מותר ההגדה בספר - ויש להקל אפילו לעם הארץ שלא למד מעולם ואין שגור בפיו כלל בלי סדור ואין לו אדם שיבקשו שיתן דעתו עליו שלא יטה אפילו אין לו רק נר של שמן (שו"ע ט' מ"ב י"ז)	לקרות בהגדה ליל פסח שחל בשבת
	ללמוד אסור (מ"ב י"ח)	לפי שהתפלה ושאר דברים שהוא אומר וודאי שגורים בפיו יותר מהגדה שהתירו מטעם שגורה בפיו (מ"ב י"ח)	יש להתיר להתפלל הנר שדולק מבעוד יום (מ"ב י"ח)	המשכים בשבת לבית הכנסת שיתפלל או שילמוד לאור הנר
		כיון שאינו מעיין בספר תמיד אית לה הכירא ולא יבוא להטות (שו"ע י')	מותר להרב לסדר ראשי הפרשיות וקורא כל השאר הפרשה על פה ולא דוקא ראשי פרשיות אלא כל שידוע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר מותר וכן אם יודע איזה מסכת או סוגיא (שו"ע י' באה"ל כ')	לראות לאור הנר הראשי הפרשיות
כמו שאסור לקרות לאור הנר שמה יטה - דדוקא בבדיקת כוסות התירו משום נקיות (באה"ל אסור)	אסור אם צריך עיין להבחין ביהים - ומסתימת הפוסקים משמע דאסור בין שמש קבוע ובין שמש שאינו קבוע ואפילו על ידי עצמו (שו"ע י"א באה"ל אסור)	כיון דדין זה תלוי בדין דכוסות ואין איסור בבדיקה אלא כשצריך עיון רב להבחין ביניהם ואז אסור אפילו על ידי עצמו דלמי משמע שאינו קבוע - דבלאו הכי הב"ח בשם מהרש"ל מיקל בניירות הללו (באה"ל אסור)	ולדעת הרמב"ם מותר כשאינו צריך עיון רב להבחין והמ"ב מקיל כשאינו צריך עיון רב כשהנר של שעורה וחלב (מ"ב י"ט באה"ל אסור)	להבחין בין כלים הרומים זה לזה לבדקן לאור הנר

כל הזכויות שמורות
אוסף להעתיקים בלי רשות
© מהדורה המסלול

משנה ברורה
מן סימן רעד סעיף ב עד סימן רעו סעיף א

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

דפי סיכום

מהזור שינתיים
חלק ב'

ה כסלו

סגמן רע"ה

דברים האסורים לעשות לאור הנר - חלק ד'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
מפני שאינו מכירן ויישנן שמה יטה כמו שהוא שמש שאינו קבוע (שו"ע י"ב מ"ב כ"א)	שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר בין בנר של שמן ובין בנר של נפט אפילו שאורו רב (שו"ע י"ב מ"ב כ"א)	דלא חיישינן להטיה לפי שאורו רב ולא צריך לזה ולשמה יסתפק לא חיישינן משום דמאיס - כי כן דעת הרבה ראשונים (מ"ב כ"ב)	יש מתירין בשל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע ולעת הצורך יש לסמוך על דיעה זה (רמ"א י"ב מ"ב כ"ב)	לבדוק כוסות וקערות לשמש שאינו קבוע לאור הנר
גזירה שמה יסתפק מן השמן אף על גב דלענין הדלקה לא אסור משום שמה יסתפק ממנו שאני הכא דעל ידי שהוא מתקרב לנר ביות רלבדוק חיישינן טפי (שו"ע י"ב מ"ב כ"ו)	אם היה הנר של שמן זית ולהבאה"ל ה"ה שאר שמנים שאינם של נפט אין מורין לו לבדוק אף על פי שמותר לבדוק דהיינו אם בא לשאול אין מורין לו לכתחילה ואם עשה מעצמו אין מוחין בידו (שו"ע י"ב מ"ב כ"ה באה"ל לאור)	מפני שאינו צריך עיון הרבה אף על גב דאסרו להבחין בין בגדו לבגדי אשתו כשהם דומים זה לזה הכא התירו משום נקיות - דס"ל דלא חיישינן שמה יסתפק אלא בשמן זית (שו"ע י"ב מ"ב כ"ד)	שמש קבוע מותר לו לבדוק כוסות לאור הנר של נפט - וי"א דה"ה של שאר שמנים (שו"ע י"ד באה"ל לאור)	לבדוק כוסות וקערות לשמש קבוע לאור הנר
משום בזוי מצוה דסור לעמוד בפני הנר ערום משום סכנה דאתי לידי נכפה (רמ"א י"ב מ"ב כ"ז)	נהגו לכסות הקטנים בפני הנרות שלא יהיו ערומים בפני הנרות ובגדולים בלאו הכי אסור להיות ערום בפני הנרות (רמ"א י"ב מ"ב כ"ז)			לכסות בפני הנרות שלא יהיו ערימים

הדליק נכרי נר בבית ישראל האם מותר ליהנות ממנו?

א"י שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל לעשות לפני הנר דבר שלא היה יכול לעשות בלא נר, וללמוד או לאכול בפני הנר ג"כ אסור, אפי' למי שלא הודלק בשבילו, ודוקא במלאכה ד"ת כעין הדלקה הא במלאכה דרבנן שרי לאחר, וע"כ מי שהובא בשבילו מחוץ לתחום מותר לאחר ואפילו חוץ ל"ב מיל, ומעביר ד"א בר"ה אם עשה א"י בשביל ישראל אסור לכל ישראל ליהנות מזה, והלמ"מ פירוש דקרא הוא והוא בכלל הוצאה, וכן אם עשה מלאכה הכנסה בשביל ישראל. וה"ה לכל מלאכה שיעשה הא"י בשבת בשביל ישראל דאסור לכל ליהנות מזה, חוץ מאיסור דרבנן שעשה א"י בשביל ישראל מותר לאחר שלא נעשה בשבילו. ואין חילוק בזה בין קצב לו שכר מע"ש או לא קצב, או שעשאו בקבלנות או בשכירות.

הדליק הנכרי לצרכו האם מותר ליהנות ממנו?

אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל אפי' אין בו סכנה, וביש בו סכנה אפילו הדליק ישראל בשבילו מותר לכל להשתמש לאורו, או לצורך קטנים ואם צריכים הרבה אבל בלא"ה לא, מותר לכל ישראל להשתמש לאורו אפילו הוא מכיר, ובכ"ז אין חילוק בין אם הא"י הדליק הנר בביתו או בבית ישראל. ואם הא"י הדליק איזה קיסם או נר משמן פסול אסור להשתמש לפניו. א"י שרצה לתקן נר של ישראל ונככה בידו וחזר והדליקו מותר, ולבקש לא"י למחוט בודאי אסור.

הדליק מדורה לצרכו האם מותר ליהנות ממנו?

ה"ה לעושה מדורה לצרכו או לצורך חולה דמותר לכל ישראל להתחמם ואפילו הוא מכירו, ויש אוסרים במדורה משום דגורנין שמא ירבה בשבילו, ואפילו אם נעשה בשביל חולה שיש בו סכנה אסור לשאר אנשים להתחמם נגדה, ולעת הצורך יש להקל, ואם ידוע הוא שאינו מכירו שרי לכ"ע, ואם הסיק הא"י התנור לצרכו לכ"ע רשאי הישראל ליכנס לבית החורף.

הדליק בבית ישראל האם מותר ליהנות ממנו?

אם עשה א"י בבית ישראל, וה"ה אם שבת במלון אצל א"י בשבת כביתו הוא, מדעתו שלא צוהו הישראל, אע"פ שעושה הא"י בשבילו אין הישראל צריך לצאת אע"פ שנהנה מן הנר, וה"ה שא"צ להפוך פניו מהנר אא"כ שרוצה לעשות מדת חסידות, ויש מחמירין בזה, רק שאסור להשתמש לאורו דבר שלא היה יכול לעשות בלא נר, או להתחמם נגד המדורה, אבל אם צוהו מתחלה צריך לצאת אח"כ מהבית.

אימתי יש גם חיוב מחאה?

וכ"ז דוקא אחר שכבר עשה הא"י ויהירנו על להבא שלא לעשות כן, אבל אם נודמן לישראל שראה בעת שהא"י רוצה להדליק בשבילו צריך למחות בידו, אפילו אם היה זה בביתו של א"י כיון שהנר והעצים של ישראל, ואפילו אם דעת הישראל לצאת אח"כ לחדר אחר שלא יהנה מהנר, ודוקא אם אינו עושה בקיבולת אבל כשנהגה אסור בכל גווני, וכ"ש בבית ישראל, ואם הא"י עושה בע"כ חייב לגרשו מביתו, ואין חילוק בזה בין אם עושה בחנם או שקצץ עמו שכר בקיבולת.

ספק הדליק בשבילו או בשביל ישראל מה יעשה?

ישראל וא"י שהסיבו יחד והדליק א"י נר, אם רוב א"י מותר להשתמש לאורו, וא"י המדליק אינו נחשב לחשבון הרוב, וי"א דלא כל הרבים שוים שאם יש אדם חשוב כ"כ שהדברים מוכיחים שבשבילו נעשה הולכין אחריו. ואפילו אם אח"כ נתרבו ישראל ונתוספו עליהן או שהלכו להן הא"י, וכן להיפוך ברוב ישראל, ואם רוב ישראל או אפי' מחצה על מחצה אסור, ולצרכו מותר רק ביש הוכחה וכגון שראינו

שהוא משתמש תיכף לאורו וכו', אבל אם היה ספק אם לצרכו או לצורך ישראל אסור, וי"א דבמחצה על מחצה מסתמא לשם שניהם נעשה אבל לענין ספיקא יש להקל, ומ"מ לענין דינא יש להחמיר בספיקא, ומ"מ בהצטרף לזה עוד איזה ספק יש להקל.

כשיש הוכחה שהדליק בשבילו האם מותר ליהנות?

אם יש הוכחה שלצורך עצמו מדליקה כגון שאנו רואים שהוא משתמש מיד לאורה, וה"ה אם יש הוכחה שהדליק בשביל איזה א"י אחר אע"פ שרוב ישראל מותר, ואם אנו יודעים שעשה גם בשביל ישראל אסור, ומ"מ הסומך להקל בהדליק לצורך עצמו ולצורך ישראל אין למחות בידו, ואם יש רוב א"י י"א דאסור אם כיון גם בשביל הישראל, וי"א דאף בידוע שעשה בשביל שניהן אמרינן אדעתא דרובא עבד.

האם מותר אמירה לעכו"ם במלאכה דאורייתא?

י"א דמותר לומר לא"י להדליק לו נר לסעודת שבת דמותר אמירה לא"י אפי' במלאכה גמורה במקום מצוה, אבל שבות דישאל עצמו לכ"ע אסור אפילו במקום מצוה, ודוקא שיושב בחשך ואין לו שום נר לאכול, אבל אם גמר סעודתו אף שעדיין לא בירך בהמ"ז או שיש לו נר אחד אסור לצוות לא"י להדליק, ויש לעיין אם יש לו כוס לבהמ"ז ונתן בו עיניו, ולרמ"א בודאי יש להחמיר בזה, מיהו אם יש לו שום נר ועבר וצוה לא"י להדליק לו נר אחר שרי ליהנות ממנו בעוד שהנר הראשון דולק, ועל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצוות לא"י להדליק נרות לצורך סעודה ואין מוחה בידם, ומוטב שיהיו שגוגין ואל יהיו מזידין, ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול, ויש מחמירין אף לצורך גדול, ויש מקילין להדליק ע"י א"י במו"ש לצורך מצוה אף כשהוא עדיין בין השמשות, וכ"ש בערב שבת ביה"ש"מ לצורך מצוה דבודאי מותר.

האם מותר לתקן עירוב ולבנות ביהכ"נ ע"י גוי בשבת?

מותר לומר לא"י לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת כדי שלא יבואו רבים לידי מכשול. ולבנות בהכ"נ בשבת ע"י א"י אסור לכ"ע, ואפי' לעשותו בקבלנות, אם לא שיש חשש שיתבטל ע"י בנין הבהכ"נ לגמרי דאז יש להקל בקבלנות, ואפשר אף ע"י שכירות אם לא ירצה הא"י בקבלנות.

ההולך עם עבדו ונר בידו האם מותר ליהנות ממנו?

אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אע"פ שגם הם צריכים לו אין זה לצורך הא"י כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל, אבל אם משלחם בשליחותו שילכו בעצמם והדליקו את הנר להאיר להם אין זה מקרי לצרכו אף שעיקר הליכתם הוא בשבילו, ומותר אח"כ לישראל להשתמש אצל הנר, וכן הנר שמדלקת השפחה כדי להדיר כלי אכילה שאכלו לא מיקרי לצורך ישראל ומותר אח"כ ישראל להשתמש לנר זה אף צרכי גופו, ומותר לסייע להשפחה גם בהדחת הכלים לפני נר זה, וכשהישראל ידיר לבדו את הכלים יש להחמיר.

האם מותר לומר לנכרי שיטול נר לילך עמו?

מותר לומר לא"י לילך עמו ליטול נר דלוק כבר הואיל ואינו עושה רק לטול הנר בעלמא, ואין להתיר אלא לבני תורה, ואין חילוק בין נר של שעוה וחלב או של שמן, אך נר של שמן נכון להחמיר שלא לומר לא"י שילך עמו במרוצה שלא יתקרב השמן להפתילה או יתרחק, ולטלטל את הפתילה ע"י הא"י כדי שלא יגנב או שלא יפסד אסור, ורק לטול כשהוא צריך לו גופא או כשצריך למקומו מותר.

הגוי נתכבה האור (לעקטע"ר) בביהמ"ד האם מותר לקרוא נכרי שידליקנו? בעצמך...

כל הזכויות שמורות
המחזור לוחשטק מל ימות
© מהדורה חמישית

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן רעו סעיף א
עד סימן רעו סעיף ד

ו' כסלו

מחזור שינתיים
חלק ב'

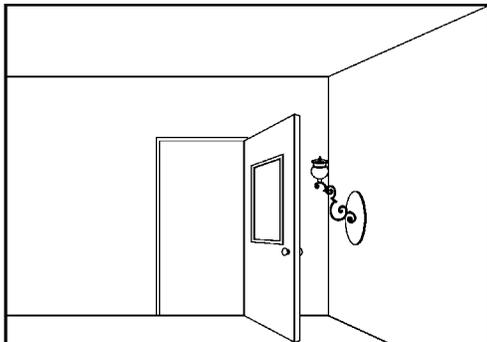
1800 466-7593

www.HilchusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגהלת המפעל

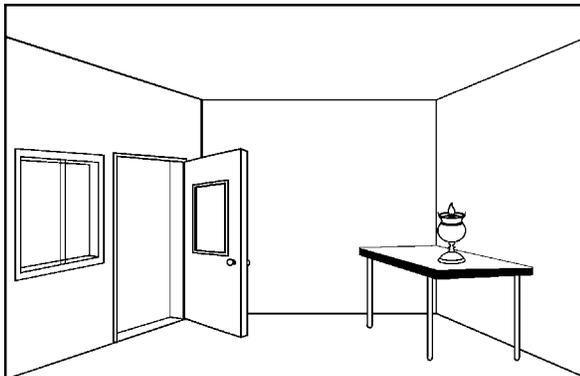

סימן רע"ו - מ"ב ס"ק ה'
לעשות מדורה. ה"ה להסיק תנור בית החורף

שו"ע סעיף א'
ואם הוא קבוע בכותל שאחורי הדלת, אסור
לפתוח הדלת ולנעול כדרכו שמא תהא הדלת
נוקשת עליו ותכבנו, אלא פותח ונועל בנחת.

מ"ב ס"ק ה'
קבוע בכותל, ר"ל שהדלת פותחת לפנים
והנר קבוע בכותל באופן אם יפתח הדלת
תנקוש ותגניע אל נר שלאחוריה

סימן רע"ז - שו"ע סעיף א
נר שמונח אחורי הדלת, אסור לפתוח הדלת כדרכו,
שמא יכבנו הרוח. אבל לנעול הדלת כנגדו, מותר
וה"ה בחלון שכנגד הנר שעל השלחן

מ"ב ס"ק ב'
אחורי הדלת. כגון דלת שנפתחת לפנים ומאחריה
מונח בבית נר דלוק. ודוקא כשהוא נגד פתיחת הדלת
ממש וקרוב אל הדלת בענין שכשיפתח הדלת יוכל
להכבות ע"י הרוח המנשב מבחוץ, ומה שכתב כדרכו...
טעות סופר הוא דאפילו אם הוא פותח הדלת בנחת
מכל מקום הרוח הבא מבחוץ מנשב ואסור

מטה הטבלא ומרידו לארץ ואח"כ מנערו

שו"ע סעיף ג'
שכח נר על הטבלא, מנער את הטבלא והוא
נופל, אפי' אם הוא דולק, רק שלא יכוין לכבותו

מ"ב ס"ק י"ד
מנער וכו', כשצריך להטבלא ואע"ג דאפשר
שיכבה הנר ע"י הנפילה אפ"ה מותר דלא הוי
פסיק רישיה וקי"ל דדבר שאין מתכוין מותר
וכתב במאירי דדוקא אם הוא מנערו בנחת
[דהיינו שמטה הטבלא ומרידו לארץ ואח"כ
הוא מנערין] דאל"ה הוא פסיק רישיה

שו"ע סעיף א'
ואם הוא קבוע בדלת עצמו, שפתיחתו ונעילתו מקרב
השמן לנר או מרחיקו ממנו, אסור לפתחו ולנעלו.

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן רעו סעיף ד
עד סימן רעז סעיף ד

ז' כסלו

מחזור שינתיים
חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
המשרד להסדרת הלימודים
© המידע המסופק

משנה ברורה מן סימן רעו סעיף א עד סימן רעו סעיף ד

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

ז כסלו

סימן רע"ו

דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת – חלק א'

האופן / הדין	מותר-יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
אינו יהודי שהדליק את הנר בשבת בשביל ישראל והיה לכל מלאכה דאורייתא שיעשה האינו יהודי בשבת בשביל ישראל	מותר לעשות בפני הנר דבר שהיה יכול לעשות בלא נר (באה"ל אסור)		אסור מדרבנן לכל להנות מהנר וללמוד או לאכול בפני הנר אפילו למי שלא הדליק בשבילו - ואין חלוק בזה בין קצב לו שכר או לא קצב שכר או שעשאו האינו יהודי בקבלות או בשכירות (ש"ע א' מ"ב ב')	דאם יהא מותר להנות מהנר חיישין שיאמר לו גם כן להדליק - דהואיל והישראל נהנה ממלאכה עצמה בשבת אסור בכל ענין (רמ"א א' מ"ב ב')
אינו יהודי שעשה איסור מדרבנן בשביל ישראל	מותר לישראל אחר (מ"ב ג')		אסור להישראל שנעשה בשבילו (מ"ב ג')	
אינו יהודי שעשה איסור דאורייתא שאינו כתב בקרא בשביל ישראל שיהא אסור לכל	ב"ב מ"ג ש"א דהוא דאורייתא מותר לישראל אחר (באה"ל אפילו)	דאין מפורש בתורה (באה"ל אפילו)	במעביר ד"א ברשות הרבים הלהכחא גמירא לה אסור לכל ישראל להנות מזה - וכן אם עשה מלאכת הכנסה בשביל ישראל (באה"ל אפילו)	דהלכה למשה הסיני פירוש דקרא אין עונשין מהלכה למשה מסיני - דהא אמרינן בגמרא על הכנסה סברא הוא על כן ככתוב דמי (באה"ל אפילו)
אינו יהודי שרצה לתקן נר של ישראל ונכבה בידו לחזור והדליקו ולהנות הישראל אחר מ"ב	מותר להנות ממנו אם חזר והדליקו (באה"ל לצורכן)	דמה שחזר והדליקו הוי כמו לצרכו כיון שנכבה בידו (באה"ל לצרכו)	אסור לבקש לאינו יהודי שיתקן הנר ליהיני למחוט הפתילה (באה"ל לצרכו)	
אינו יהודי שהדליק נר לצרכו או לצורך חולה ישראל אפילו אין בו סקנה	מותר לכל ישראל להשתמש לאורו - אפילו הוא מכירו - ובכל זה אין חלוק בין אם האינו יהודי הדליק הנר בביתו או בבית ישראל (ש"ע א' מ"ב ח')	דלא שייך גזירה שמה יאמר לו להדליק שהרי באופן זה מותר לו להדליק - דנר לאחד נר למאה (מ"ב ז' ח')		
אינו יהודי שהדליק נר לצורך קטנים	אם הקטנים צריכים הרבה להנר מותר לכל להשתמש לאורו (מ"ב ו')	דהנ"ל כחולה שאין בו סקנה (מ"ב ו')	אם אין הקטנים צריכים לו הרבה להנר אסור לכל להשתמש לאורו (מ"ב ו')	כיון שהדליק בשביל ישראל ולא חשוב כחולה (מ"ב ו')
אינו יהודי שהדליק מדורה לצרכו או לצורך חולה	מותר לכל ישראל להשתמש לאורו - ומותר לכל ישראל להתחמם אפילו הוא מכירו וכל זה אין חלוק בין אם האינו יהודי הדליק בביתו או בבית ישראל - ולעת הצורך יש לסמוך על דיעה זו - ותנור בית החורף לכ"ע מותר (ש"ע א' מ"ב ח' באה"ל ויש)	דנר לאחד נר למאה - משום דמדירה קטנה נמי מחמם הרבה אנשים והוי כמו נר - דתנור בית החורף חומם אחד חומים למאה והוי כמו נר דנר לאחד נר למאה (מ"ב ח' ט')	יש אוסרין - ולט"ו האוסרין אפילו אינו מכירו מעולם - ולהב"ח רק מסתמא כל זמן שאינו יודע שאינו מכירו - אפילו נעשה בשביל חולה שיש בו סקנה (מ"ב י' באה"ל ויש)	דעכשו שיושב אצל האש שלו הוי כמכירו - דס"ל דמסתמא כשיושב אצל האש שלו הוי מכירו דאם אינו מכירו לא יניחו לישוב איש נכרי אצל האש והטעם דגזרינן שמה ירבה בשבילו דס"ל דלפי רבוי אנשים שמסבין אצל המדורה צריך להוסיף ולהגדיל המדורה - שאם ידוע שאינו מכירו מותר לכ"ע משום חשש שמה ירבה - (ש"ע א' מ"ב י' באה"ל ויש)
למחות באינו יהודי שרצה להדליק או אם כבר הדליק בבית ישראל מדעתו דהיינו שלא בצווי ישראל ולהנות ולהשתמש לאורו	אם נודמן לישראל שראה בעת שהאינו יהודי רוצה להדליק בשבילו או לעשות המדורה בנר של ישראל צריך למחות בידו אפילו אם היה זה בביתו של אינו יהודי גם כן צריך למחות - ואפילו אם דעת הישראל לצאת אחר כך לחדר אחר שלא יהנה מהנר גם כן צריך למחות וכ"ש בבית ישראל - ואם עשה בעל כרחו צריך לגרשו מביתו אפילו קצץ לו שכר בקבלות, ומותר למחות באינו יהודי שבא להדליק נר או להוסיף שמן אפילו בנר של אינו יהודי - ואם מיחה בו והראה לו דלא ניחא לה שיעשה בשבת בשבילו ואפ"ה עשה האינו יהודי המלאכה מותר לישראל להשתמש לאורו אפילו בנר ישראל בבית ישראל ובלבד שלא יערום במחאתו (רמ"א ד' מ"ב ל"ז ל"ז)	כיון שהנר והעצים של ישראל - מפני חילול השם שיחשדוהו עושה האינו יהודי בשלוחתו כיון שהוא בבית ישראל - דחשוב כאילו עשה המלאכה לצרכו (מ"ב י"א ל"ז)	אפילו לא מיחה בהאינו יהודי אם כבר הידליק האינו יהודי אינו צריך לצאת אף על פי שנהנה מהנר או מהדורה בעל כרחו - רק שאסור להשתמש לאורו דבר שלא היה יכול לעשות בלא נר או להתחמם נגד המדורה (רמ"א א' מ"ב י"א)	דמה יש לו לישראל לעשות, ולא הטריחו לצאת מן הבית בשביל זה ולהחזירו לשבת הבא שלא לעשות כן - (מ"ב י"א י"א)
לצאת מן הבית אם הדליק האינו יהודי בשביל ישראל	אם צוה הישראל להאינו יהודי מתחילה להדליקו צריך לצאת מן הבית (מ"ב י"א)		אם לא צוה לו להדליק וכ"ש אם מחה לאינו יהודי אינו צריך לצאת מהבית (רמ"א א')	דכיון שעשה האינו יהודי על דעת עצמו מה יש לו לישראל לעשות לא הטריחו לצאת מהבית בשביל זה - (מ"ב י"א)
להפוך פניו מנר שהדליק אינו יהודי בשביל ישראל	אם רוצה לעשות מדת חסידות הפוך וכן מחמיר הרשב"א (מ"ב י"ד)		מדינא אין צריך להפוך פניו (מ"ב י"ד)	כמו שאינו צריך לצאת מביתו (מ"ב י"ד)
להשתמש לאור הנר שהדליק אינו יהודי במקום שהסבו ישראל ואינם יהודים יחד	אם היה רוב אינם יהודים כשהדליק מותר להשתמש לאורו - ואפילו אם נתוספו עליהם אחר כך ישראל או שהולכו האינם יהודים - ואפילו כשיש רוב ישראל אם יש הוכחה שעשה לצורך עצמו מותר - ואם יש אדם חשוב י"א דהולכים אחריו אפילו איכא רוב נגדו - ואם יש עוד צירוף ספק יש להקל במחצה ישראל (ש"ע ב' מ"ב ט"ו)	דמסתמא אדעתא דרובא קעביד - דעיקר הוא בשעת שהדליק אדעתא של מי הדליק - כיון שאנו רואים שהוא משתמש לאורה מיד אף על פי שרוב ישראל מסתמא כשהדליק מתחילה נמי העיקר אדעתא דידה עביד ונר לאחד נר למאה - דמסתמא הדליק להאדם חשוב - דבמחצה ישראל י"א דאסור רק משום ספק (מ"ב ט"ו י"ח י"ט באה"ל מחצה)	אם היה רוב ישראל - או אפילו מחצה על מחצה כשהדליק אסור להשתמש לאורו - אפילו אם נתוספו אחר כך אינם יהודים או רוב היהודים - ואין האינו יהודי המדליק בחשבון של רוב - ואפילו הדליק לצורך עצמו יודעין שעשה גם בשביל ישראל אסור - אבל אין למחות בהנהגה להקל בהדליק לעצמו ולישראל (ש"ע ב' מ"ב ט"ז)	דמסתמא אדעתא דרובא קעביד - משום דליכא למיקם עלה דמילתא בשביל מי הדליק י"א דאם מסתמא הדליק לשם שניהם - דמסתברא דהדליק על דעת המסובן - כיון דדעתו גם לישראל - (מ"ב ט"ז ט"ז באה"ל הסבוק)

החוקים וההנהגות
© מהדורה השנייה
© אסור להעתיקם בלי רשות

משנה ברורה

מן סימן רעו סעיף א עד סימן רעו סעיף ד

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

ו כסלו

סימן רע"ו

דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת - חלק ב'

האופן / הדין	מותר-יעשה	הטעם	אסור - לא יעשה	הטעם
לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת וכדומה	י"א דמותר לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת כשירושב בחושך ואין לו שום נר לאכול, ורבים נהגו להקל ברוב לצוות לאינו יהודי להדליק נרות לצורך סעודה בפרט בסעודת חתונה או מילה - ואין מוחין בידם (רמ"א ב' מ"ב כ')	משום דסבירא לה דמותר אמורה לאינו יהודי אפילו מלאכה גמורה במקום מצוה - על פי ה"א הנ"ל - דמותר שיהיה שוגגין ואל יהיו מוידין (רמ"א ב' מ"ב כ"ג)	אם גמר סעדו אף שעדיין לא בירך ברכת המזון או כשיש לו נר אחד פשיטא דאסור לצוות לאינו יהודי להדליק לו - ויש להחמיר אפילו בתחילת הסעודה במקום שאין צורך גדול - והשל"ה מחמיר אף לצורך גדול (רמ"א ב' מ"ב כ' כ"ד)	- דהוי שבות שלא במקום מצוה - דהא רוב פוסקים אסור אמירה לעכ"ם במלאכה גמורה אפילו במקום מצוה (רמ"א מ"ב כ')
לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת כשהוא בין השמשות של ערב שבת או בשל מוצאי שבת	מותר לומר לאינו יהודי להדליק בין השמשות של ערב שבת - ולהפרימ"א מותר אף בבין השמשות של מוצאי שבת (מ"ב כ"ד)	דבין השמשות לא גורי משום שבות (באה"ל ה')	יש נהגים שלא לומר לאינו יהודי להדליק במוצאי שבת אפילו בין השמשות עד שאמרו הקהל רכבו (מ"ב כ"ד)	יש נהגים דהוה מצוה שאינה עוברת שיכול לבנותו בחול (מ"ב כ"ב)
לבנות בית הכנסת בשבת על ידי אינו יהודי	יש להקל בקבלות אם יש חשש שיתבטל מלכונת הבית המדרש לגמרי, ואפשר שאו מותר אפילו בשכירות אם האיני יהודי אינו רוצה בקבלות (מ"ב כ"ב)	שלא יתבטל על ידי זה בנין הבית הכנסת לגמרי (מ"ב כ"ב)	אסור לבנות בית הכנסת אפילו לדעת המתירין להדליק נר לצורך סעודת שבת - והמ"א אסור אפילו בקבלות (מ"ב כ"ב)	
לומר לאינו יהודי לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת	מותר לומר לאינו יהודי לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת כדי שלא יבואו רבים לידי מכשול (מ"ב כ"ה)	דכדאי הוא בעל העטור להתיר שבות דאמירה במלאכה דאורייתא במקום מצוה (מ"ב כ"ה)	אם אמר לאינו יהודי שילך עמו והדליק הנר אסור לישראל להשתמש לאורו אע"פ שגם הם צריכים להנר (ש"ע ג')	
להשתמש בנר כשאמר לאינו יהודי שילך עמו או שילכו בעצמם והדליק נר להאיר להם	אם משלח האיני יהודי בשלוחיתו שילכו בעצמם והדליק את הנר להאיר להם מותר אחר כך לישראל להשתמש בנר הזה (מ"ב כ"ז)	דאין זה מקרי שהדליק בשביל ישראל אף שעיקר הליכתם הוא בשבילו כיון שאינו נהנה מהנר בעת הדלקה (מ"ב כ"ז)	הפרימ"ג מחמיר שלא ידחו ישראל לבדו את הכלים אחר שהדליקו השפחה הנר (מ"ב כ"ז)	משום דמחזי שהדליקה לצרכו משא"כ כשמדיחים יחד אמרין דהעיקר אדעתא דנפשה קעבדה (מ"ב כ"ז)
להשתמש בהנר שמדלקת השפחה כדי להדיר כלי אכילה של ישראל	מותר להשתמש בהנר שמדלקת השפחה כדי להדיר כלי אכילה של ישראל ומותר גם לסייע השפחה בהדחת הכלים בנר זה (מ"ב כ"ז)	הואיל דהאיני יהודי עושה רק טלטול הנר בעלמא שהוא רק משום מקצה ומקצה מותר על ידי טלטול מן הצד כגון באחורי ידיו או בין אצילי ידיו וכירצא בזה כשמביא האיני יהודי באסורא לית לן בה (רמ"א ג' מ"ב כ"א)	אין להתיר אינו בני תורה לומר לאינו יהודי שילך עמו עם נר הדלוק כבר - ואפילו לבני תורה נכון להחמור שלא לומר לאינו יהודי שילך עמו במרצה - ושלא יאמר לו לטלטלו כדי שלא יגב או שלא יפסל (מ"ב כ"ט ל' ל"א)	דיילמא אתי למסרך ולהקל יותר - כי אי אפשר שלא יתקרב על ידי זה השמן להפתילה או יתרחק השמן ויש בזה משום הכבה ומבעיר אם היה הישראל בעצמו היה עושה - (מ"ב כ"ט ל')
להשתמש בנר שהדליק אינו יהודי לצורך ישראל כשכבר היה נר דלוק שם	מותר להשתמש לאורו בעוד שהנר ראשון דלוק כשהיה יכול מתחילה במקום הזה על כל פנים להנות קצת לאור הנר הראשון (ש"ע ד' מ"ב ל"ב)	כיון דהיה יכול להשתמש באותו מקום לאור הנר (מ"ב ל"ב)	אסור להשתמש לאורו לאחר שכבה הראשון - ולכו"ע אסור לומר לו להדליק (ש"ע ד' מ"ב ל"ב)	שלא להנה ממלאכת אינו יהודי שעשה עבור ישראל - דאסור ליחד מלאכתו בשבת
להשתמש כנגד מדורה שהיה דלוק מערב שבת ובא אינו יהודי והוסיף ערים בשבת בשביל ישראל	יש להתיר לעת הצורך קודם שיכלו העדים הראשונים (מ"ב ל"ג)	לפי הדיעה א' בסעיף א' ובפרט דהב"ח מיקל לכו"ע (שעה"צ ל"ז)	אסור להשתמש כנגדו לאחר שיכלו העצים הראשונים (מ"ב ל"ג)	
להשתמש בנר הדלוק שנתן בו אינו יהודי שמן כשהיה כבר שמן	מותר להשתמש בהנר עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר (ש"ע ד')	אף דעל ידי נתינת השמן נתוסף האור כיון דבלאו הכי היה יכול מתחילה להשתמש לאורו קצת (מ"ב ל"ד)	אחר הומן שכבר כלה השמן שהיה בו מכבר אסור להשתמש בו (ש"ע ד')	
להשתמש או לצוות לאינו יהודי שיעשה מעשה שתוסף האור	אם עשה האיני יהודי דבר שעל ידי זה נתוסף האור מותר להשתמש בו (מ"ב ל"ד)	כיון דבלאו הכי היה יכול מתחילה קצת להשתמש לאורו (מ"ב ל"ד)	אסור גמור לבתחילה לצוות לאינו יהודי שיעשה מעשה שתוסף האור כגון ליתן בו שמן או איהו תיקן בהנר (מ"ב ל"ד)	
להשתמש בעששית שקורין לאמפ דהוסיף האיני יהודי שמן, ודרך הוא לכבות הפתילה קודם שנותנים בו שמן מחדש	אם עשה האיני יהודי שלא בצווי ישראל אף דעשה לצורך ישראל יש לזון בו להקל - שיהיה מותר עד שיכלה השמן לגמרי (באה"ל וכן)	כהדיון דאינו יהודי שרצה למחוט ונכבה בידו וחזר והדליקה דמותר להשתמש לאורו משום דהוי כמו לצורכו כיון שנכבה בידו אם כן הוא הדין כשכבה אותו בידים ועליו להדליקו שנית - דהוי הדלקה בהיתר (באה"ל וכן)	אם עשה האיני יהודי בצווי ישראל אסור להשתמש לאורו לגמרי (באה"ל וכן)	
לומר לאינו יהודי לעשות מדירה או להסיק תנור בית החורף מפני הקור כשאין הקור כל כך גדול	מותר לומר לעשותו לצורך קטנים ואו מותר אפילו לגדול להתחמם כנגדו - אבל צריך להכין מבעוד יום הפחמים שיהיו מומנים בשבת לפני האיני יהודי (ש"ע ה' מ"ב מ"א)	כיון דעיקר נעשה בשביל הקטנים - דאסור לישראל לטלטלם בשבת ולהכניסם לפניו (ש"ע ה' מ"ב מ"א)	אם הקור אינו כל כך גדול ונעשה בשביל שניהם לקטנים וגם לצורך גדולים אסור לגדולים להתחמם כנגדו וכ"ש אסור אם נעשה בשביל לצורך גדולים לבד (ש"ע ה' מ"ב ל"ט)	דאין דרך הגדולים להצטער כל כך (מ"ב מ"א)
לומר לאינו יהודי לעשות מדירה או להסיק תנור בית החורף כשהקור גדול	מותר לומר לעשות אפילו לצורך גדולים אפילו לומר לו בפרוש בשבת להסיק, אבל צריך להכין מבעוד יום הפחמים שיהיו מומנים בשבת לפני האיני יהודי (ש"ע מ"ב מ' מ"א)	שהכל חולים אצל הקר - דאסור לישראל לטלטלם בשבת ולהכניסם לפניו (ש"ע ה' מ"ב מ"א)	אסור להסיק אחר מנחה בשבת שהיא למוצאי שבת אם כבר נתחמם בבוקר וחייבים למחות לאינו יהודי שלא להסיק עד עת אחר צאת הככבים - ואפשר דאסור אחר מנחה אפילו לא נתחמם בבוקר (מ"ב מ"ב שעה"צ מ"ב)	דאף על פי שכבר נתקרה אינו קר כל כך שיהא האדם נחשב כחולה אצל קריות זה - (מ"ב מ"ב)
למחות ביד הנהגים היתר לומר לאינו יהודי לעשות מדירה או להסיק תנור בית החורף אף על פי שאין הקור גדול ביום ההוא	צריך להזהירם שלא לומר בשבת להסיק או לעשות המדורה, אלא יקצבו עמו בקבלות שייסיק לו כל ימות החורף בעת שיהיה קר (מ"ב מ"ה)	דאו אף אם האיני יהודי יסיק כשאין הקר גדול אפשר דהו"ל כאילו עשה מודעו ואין צורך לצאת מביתו (מ"ב מ"ה)	אין למחות בהם (מ"ב מ"ד)	